ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

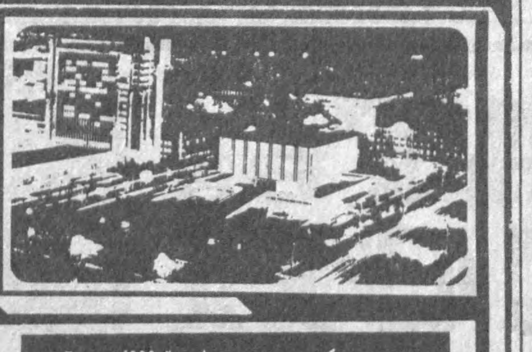

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 30 (8.765) ◆ 1996 йил 13 март, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ТОВАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР ВА ТАДБИРКОРЛАР ПАЛАТАСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, бозор инфраструктурасининг яхлит тизимини шакллантириш, мулкдорлар синфини жадал шакллантириш, шунингдек, уларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон тадбиркорлари уюшмасининг ўз негизида жойларда худудий бўлинмалари бўлган Ўзбекистон товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

Белгилаб қўйилсинки, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ўз фаолиятини иқтисодий мустақиллик ва ўзини-ўзи бошқариш асосида амалга оширувчи юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган нотижорат ташкилот ҳисобланади. Палата тармоқ хўжалик бирлашмалари таркибига кирмайдиган, аъзолиги шарт бўлган кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик субъектларини шартнома асосида бирлаштиради.

2. Маълумот учун қабул қилинсинки, қуйидагилар товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг асосий вазифалари ҳисобланади:

кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорликни бирлаштириш ҳамда қўллаб-қувватлаш;

давлат ҳокимияти органларида кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик манфаатларини ифодалаш;

мавжуд бозор инфраструктураси объектларини ривожлантиришга ва янгиларини ташкил этишга кўмаклашиш;

кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик субъектларига маркетинг, реклама, юридик, ахборот ва бошқа турдаги консалтинг хизматлари кўрсатиш;

тадбиркорлик фаолиятининг ҳар хил турлари бўйича мутахассислар тайёрлаш ва қайта тайёрлашни ташкил этиш;

товар ишлаб чиқарувчиларга ва тадбиркорларга бухгалтерлик ҳисоби ва ҳисоботи, аудиторлик текширишларни ташкил этишда ва уни юритишда ёрдам кўрсатиш;

кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик субъектларига бизнес-режалар ва лойиҳаларнинг техник-иқтисодий асослашларини тузишда, қайта ишловчи ишлаб чиқаришларни ташкил этишда, омборхоналар, техника, асбоб-ускуна, жиҳозлар беришда, шунингдек, транспорт хизматлари кўрсатишда кўмаклашиш;

йирик, шу жумладан хорижий ва кичик бизнес билан ҳамкорлик қилишнинг шаклларини жорий этишга кўмаклашиш.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Ўзбекистон товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари Қорақалпоғистон тадбиркорлар уюшмаси, вилоятлар тадбиркорлар уюшмалари ва Тошкент шаҳар тадбиркорлар уюшмаси негизида товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар ҳудудий палаталарини белгиланган тартибда ташкил этсинлар.

Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларнинг ҳудудий палаталарини ташкил этишда, Ўзбекбирлашув ва «Ўзбексавдо» уюшмаси билан келишган ҳолда, уларнинг вилоят, шаҳар ва туман ташкилотларининг инфраструктураси ва моддий-техника базасидан фойдаланилсин. Ўзбекистон Республикаси давлат мулки қўмитаси, Ўзбекбирлашув, «Ўзбексавдо» уюшмаси Фармоннинг ушбу банди қандай бажарилганлиги тўғрисида 1996 йилнинг 1 июлигача ахборот берсинлар.

4. Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси аъзоларига молиявий ёрдам кўрсатиш мақсадида Ўзбекистон тадбиркорлари уюшмасининг тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш фонди негизида товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фонди ташкил этилсин.

Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фонди ресурслари манбалари этиб қуйидагилар белгилансин:

хусусийлаштириш, бозор тузилмаларини ташкил этиш ва ривожлантириш давлат дастурини амалга ошириш учун мўлжалланган маблағларнинг 10 фоизи. Ўзбекистон Республикаси давлат мулки қўмитаси кўрсатилган маблағларнинг ўтказилишини таъминласин;

Ўзбекистон Республикаси резидентлари бўлган юридик шахсларнинг маблағлари;

хорижий юридик шахслар ва халқаро молиявий ташкилотларнинг маблағлари.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фондига хусусийлаштирилган объектларни техник қайта жиҳозлаш ва ривожлантиришга мўлжалланган маблағлардан 100 миллион сўм миқдорида беғараз молиявий ёрдам кўрсатсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Вазирлар Маҳкамасининг заҳира фондидан товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фондига 50 миллион сўм ўтказсин.

6. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари давлат мулки объектларини хусусийлаштиришдан минтақаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш эҳтиёжлари учун йўналтириладиган маблағларнинг 5 фоизини бозор инфраструктураси объектларини ташкил этиш учун товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар ҳудудий палаталарига йўналтирсинлар.

7. Палатани ҳамда товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш фондини улар давлат рўйхатидан ўтган вақтдан бошлаб 5 йил муддатга солиқлардан, шунингдек, қонун ҳужжатлари билан белгиланган мажбурий тўловлардан;

товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси аъзолари тадбиркорлар томонидан импорт маҳсулотлар ўрнини босадиган ва экспортга мўлжалланган маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи ишлаб чиқаришларни ташкил этиш учун технология асбоб-ускуналарини импорт қилишда божхона пошлиналари тўлашдан озод қилинсин.

8. «Бизнес-фонд»нинг товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси билан республиканинг кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлиги субъектларига молиявий, маслаҳат ва бошқа турдаги хизматлар кўрсатиш бўйича ҳамкорлик қилиш ҳақида шартнома тузиши тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

9. Адлия вазирлиги Давлат мулки қўмитаси, Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда амалдаги қонун ҳужжатларини ўзгартириш ва уларни мазкур Фармонга мувофиқлаштириш тўғрисида бир ой муддатда таклифлар киритсин.

10. Вазирлар Маҳкамаси мазкур Фармонни бажариш юзасидан бир ҳафта муддатда қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 12 март.

Наврўз нашидаси

КАТТА ШОДИЁНАГА АЙЛАНАДИ

Шу кунларда пойтахтимиз туманларида анъанавий Наврўз байрамига тайёргарлик ишлари авж олмоқда. Ана шу байрамга Собир Раҳимов туманида қандай ҳозирлик кўриляпти? Мухбиримизнинг ана шу саволига туман ҳокимлиги ташкилий бўлими бошлиғи, туманда Наврўз байрамини ўтказиш бўйича ташкилий қўмита котиби Ботир Машарипов қуйидагича жавоб берди:

— Туманимизда халқимизнинг энг қадимий байрамларидан бўлган Наврўзни шоду ҳуррамлик билан ўтказиш ажойиб анъанага айланган. Мазкур умумхалқ байрамини ташкил этиш ва уни ўтказиш тўғрисида туман ҳокимининг фармойиши қабул қилинган. Ана шу асосда ҳокимлик бўлим ва бошқармалари, корхона, ташкилот, муассасалар меҳнат жамоалари, ўқув юртлари, жамоат ташкилотлари, маҳалла йиғинлари оммавий байрам тадбирларини ишлаб чиқдилар.

Ҳозир байрамга тайёргарлик ишлари барча жабҳаларда кенг авж олмоқда. 20 февралдан бошлаб туман ҳудудида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги давом этмоқда. Бу ишлар халқимизнинг анъаналаридан ҳашар йўли билан амалга ошириляпти. Шанбаликда айниқса Беруний, Амир Темур, Истиқлол маҳаллалари аҳолиси фаол қатнашмоқдалар. Кўп қаватли уйлар атрофлари, маҳалла ҳудудлари тозаланиб, тартибга келтирилди, дарахтларга шакл берилди. Маҳаллалар аҳолиси кучи билан Кайковус, Қичқириқ каналлари тозаланди.

Режа бўйича байрам тадбирлари ўтадиган майдонларда «Таом» ҳиссадорлик жамияти, «Собир Раҳимов савдо» ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти ва туман мева-сабзавот улгуржи чакана савдо идораси томонидан халқ истеъмол моллари, озиқ-овқат ва мева-сабзавот маҳсулотлари билан савдо қилувчи ярмаркалар, савдо, умумий овқатланиш нуқталари ташкил этилади.

Байрам арафасида катта хайрия тадбирлари ўтказилади. Ҳар бир корхона, муассаса раҳбарияти, ҳоким, ҳоким ўринбосарлари, бўлим бошлиқлари ўзларига бириктилган хонадонларга бориб, уларнинг ҳолидан хабар олишади, совға-салом улашиб, кам-кўстларига ёрдам беришади. Шунингдек, уруш ва меҳнат фахрийлари республика пансионати, уруш ва меҳнат фахрийлари госпитали, 24-меҳрибонлик уйи, 102-интернат, 106, 100-интернатлар ва 36-мактаб-интернатларга байрам совғалари ҳадя этилади, кийим-кечаклар берилади. Суннат тўйлари ўтказилади. Байрам дастурхонлари ёзилади. Ҳокимлик маблағи ҳисобидан ош тортилиб, Наврўз таомларидан сумалак қилиб берилади.

Кам таъминланган оилаларга ҳам кийим-кечак тарқатиш кўзда тутилмоқда. Шу кунгача фақат аёлларга ҳадя этиш учун «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан юздан ортиқ тайёр кийимлар жамламаси ҳозирлаб қўйилди.

Хайрия тадбирларида фақат корхоналаргина эмас, туман тадбиркорлари ҳам фаол қатнашадилар. «Ўзюксел» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонаси, «Ўздунробита», «Карима» фирмаси ва бошқа кичик ҳамда хусусий корхоналар шулар жумласидандир. «Экосан» халқаро жамғармаси билан ҳамкорликда Наврўз арафасида маҳаллаларда учрашувлар ўтказиш мўлжалланмоқда. Бундан мақсад туманда атроф-муҳит муҳофазасини кучайтириш, кам таъминланган оилаларга меҳр-шафқат кўрсатишдир.

Туманимизда кенг қамровда бўлиб ўтган «Ёр-ёр», «Келин салом», «Меҳмон кутиш», «Миллий таом тайёрлаш» танловлари ҳам Наврўзи оламга бағишланган. Бу тадбирлар асосан ташкилотлар, халқ таълими, соғлиқни сақлаш бўлимларида ўтказилди ва яхши натижалар билан якунланди.

Чиғатой Оқтепаси, Аҳмад Яссавий, Чуқурсой, Бешқўрғон маҳаллаларида бу тадбирлар юқори савияда ўтди. Туман халқ таълими бўлими биринчи ўринни олиб, шаҳар миқёсидаги танловда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлди.

«Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловининг туман бўйича якунловчи босқичини ўтказиш ҳам режалаштирилган.

Бундан ташқари бадиий ҳаваскорлик жамоалари, халқ фольклор жамоалари, миллий маданий марказлар гуруҳи Наврўзга бағишланган махсус концерт дастури тайёрлашмоқда. Уларда Наврўз байрамининг келиб чиқиш тарихи ва моҳиятини тушунтиришга алоҳида эътибор берилган.

Амир Темур маҳалласида ҳам байрамга тайёргарлик ишлари қизғин. Туман миқёсидаги тадбирлар шу ерда ўтказилади.

Суҳбатдош Мавлуда МИРЗАЕВА.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

МУДДАТЛИ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТНИНГ БЕЛГИЛАНГАН МУДДАТЛАРИНИ ЎТАБ БЎЛГАН ШАХСЛАРНИ ҚУРОЛЛИ КУЧЛАР, ЧЕГАРА ВА ИЧКИ ҚЎШИНЛАР САФЛАРИДАН ЗАХИРАГА БЎШАТИШ ВА ФУҚАРОЛАРНИ МУДДАТЛИ ҲАРБИЙ ВА МУҚОБИЛ ХИЗМАТГА НАВБАТДАГИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

«Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида» ва «Муқобил хизмат тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунларига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Муддатли ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган шахслар Ўзбекистон Республикасининг Қуролли Кучлари, чегара ва ички қўшинлари сафларидан заҳирага бўшатилсин.

2. 1969-1978 йилларда туғилган, чақириқ муддатини узайтириш ҳуқуқига эга бўлмаган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари 1996 йилнинг апрель-май ойларида муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳрй, 1996 йил 12 март.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов кеча Буюк Британия радиоэшиттириш корпорацияси — «Би-Би-Си» жаҳон хизматининг бошқарувчи директори Сэм Янгер ва «Би-Би-Си мониторинг» директори Том Ридни қабул қилди.

❑ Жазоир Президенти Лиамин Зеруалдан Президент Ислом Каримов номига Ийд ал-Фитр байрами муносабати билан олган табриги учун миннатдорчилик билдирилган жавоб телеграммаси олинди.

❑ Брюсселда Бош вазир ўринбосари Саидмухтор Саидқосимов бошчилигидаги Ўзбекистон Республикаси делегацияси Европа Иттифоқи билан шерикчилик ва ҳамкорлик тўғрисида битим тузиш юзасидан ўтказилган музокараларнинг биринчи босқичи муваффақиятли якунланди.

❑ «Андижонирмаш» ирригация машинасозлиги заводи негизида Асакадаги автомобиль заводи учун енгил машиналарга ўриндиқлар ишлаб чиқарадиган «Ўзтонг Хонг компани» Ўзбекистон — Жанубий Корея қўшма корхонаси барпо этилди.

❑ Германиянинг Конрад Адэнауэр номидаги фонди минтақавий ваколатхонасида Тошкент шаҳри туманлари ҳокимлари ва ёш тадбиркорлари билан семинар машғулотлари бошланди.

❑ Самарқанд туманидаги «Парвина» молиявий-ишлаб чиқариш компанияси раҳбари Абдурашид Абдусаломов республика Бизнес фонди, Давлат мулки ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ҳамда йирик банклар томонидан ташкил этилган «Ташаббус» танловида 1995 йилги энг яхши тадбиркор, деб топилди.

❑ Кеча Валюта биржасида бўлиб ўтган савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 36 сўм 50 тийин даражасида қайд қилинди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Душанбеда ўз ишини тугаллаган Тожикистон парламенти — Мажлиси Олийнинг махсус сессиясида мамлакат ҳукумат делегациясига мухолифатчилар билан музокараларни давом эттириш топширилди.

❑ Кавказорти республикаларига ташрифини давом эттираётган Халқаро валюта фондининг ижроия директори Мишель Камдессю бугун Бокудан Ереванга келади. У Озарбайжонда мамлакат раҳбарияти билан бу республикага 600 миллион АҚШ доллари миқдорида узоқ муддатли кредитлар бериш имкониятларини муҳокама этди.

❑ Россия ва Украина Президентлари ўзаро телефон мулоқотида икки давлат раҳбарлари ўртасида яқин вақт ичида олий даражадаги учрашувни ўтказиш масаласи юзасидан фикр айирбошлашди.

❑ Бугун Тбилисида иш бошлаган Қора денгиз ҳавзаси мамлакатларининг ўзаро ҳамкорлик қўмитаси анжуманида маданият соҳасидаги алоқаларни ривожлантириш истиқболлари кўриб чиқилмоқда.

ХОРИЖДА

❑ Бугун Мисрнинг Шарм аш-Шайх курорт шаҳарчасида «Тинчликсеварларнинг олий даражадаги учрашуви» номини олган анжуман иш бошлади. Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш ва терророчиликка қарши кураш масалалари муҳокама этиладиган бу бир кунлик анжуманда 20 давлат ва ҳукумат раҳбарлари, шу жумладан АҚШ, Россия, Франция президентлари, Германия канцлери, БМТ Бош котиби иштирок этяпти.

❑ 23 мартга мўлжалланган Тайвандаги илк бор тўғридан-тўғри ва эркин президент сайловлари арафасида унинг атрофидаги вазият ғоят кескинлашиб кетди. Тайванни Хитой давлатининг ажралмас қисми, деб биладиган ХХР унинг соҳиллари яқинида жуда йирик ҳарбий-денгиз машқларини ўтказмоқда. АҚШ Тайванни қўллаб-қувватлаш мақсадида бу ерга 140 та жанговар самолёт ва 200 тадан кўпроқ қанотли ракеталар бўлган ҳарбий кемаларини жўнатди.

❑ Туркияда чиқадиган «Миллиёт» газетасининг ёзишича, ҳозир Қирғизистоннинг Люксембургдаги элчиси, машҳур адиб Чингиз Айтматов келгуси йилда БМТ Бош котиби лавозимини эгаллаш учун катта имкониятга эга. Қирғизистон ҳукуматининг вакили бу газетага берган интервьюсида Чингиз Айтматов ана шу лавозимга ўз номзодини қўйиш ниятида эканлигини тасдиқлаган.

❑ АҚШ Россия ва Хитойнинг ядровий ракеталари тўғрисида ўз айғоқчи сунъий йўлдошлари ва махсус маҳкамалари томонидан тўпланган маълумотларни Японияга текинга бериш мажбуриятини олди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ — БУГУНГИ КУН НАФАСИ — БУГУНГИ КУН НАФАСИ — БУГУНГИ КУН НАФАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИДА

Тошкент шаҳар ҳокими К. Н. Тўлагановнинг фармойиши билан В. А. Чекмарев бошқа ишга ўтиши муносабати билан Миробод тумани ҳокими вазифасидан озод этилди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари бўлиб ишлаб келган Б. Н. Мақсудхўжаев Миробод тумани ҳокими этиб тайинланди.

***

Бахтиёр Нуъмонович **Мақсудхўжаев** — 1946 йилда туғилган, ўзбек, олий маълумотли. Тошкент автомобиль йўллари институтини тугаллаган.

Меҳнат фаолиятини 1966 йилда чилангарликдан бошлаган. «Шаҳарйўлқурилиштаъмирлаш» тресты механизациялаш бошқармасида уста, прораб, бош муҳандис, бошлиқ вазифаларида ишлаган. 1983-1987 йилларда Ленин тумани ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари бўлган. Сўнг «Тошқурилишмеханизация» трестининг бошқарувчиси, «Тошкентқурилиш» давлат қурилиш корпорацияси раисининг ўринбосари бўлган. 1994 йилдан Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари.

Қурилиш майдонларида

БЕКТЕМИРДА ЯНА БИР БОЗОР

Бу бозор қурилиши бошланганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай анчагина қурилиш-тиклаш ишлари бажариб қўйилди. Агар ўтган 1 ой ичида бу ерда 20 миллион сўмлик бунёдкорлик юмушлари адо этилганини айтадиган бўлсак қурилишнинг нақадар жадал суръатларда олиб борилаётганлигини янада яққолроқ ҳис этиш мумкин бўлади.

Шу ўринда оқшомхонларда кенглиги 162 метр, узунлиги 200 метрга яқин бўлган бу катта мажмуа Бектемир ҳудудининг қаеридан ўрин олмоқда, деган савол туғилиши табиий.

Бозор туманнинг энг серқатнов жойида, яъни «Қўйлиқ» бозорининг ўнг томонида жойлашган ҳалқа йўли билан Чирчиқ дарёси оралиғида бунёд этилаётир. Бу ер хушманзаралигидан ташқари дарёга яқинлиги билан ҳам бошқа бозорлардан ажралиб туради. Айниқса ёз вақтларида бозорга келган сотувчи ва харидорлар фақат савдо-сотиқ қилибгина қолмай, балки табиат гўзаллигидан ҳам баҳраманд бўладилар. Чунки бўлажак бозор лойиҳасида инсонлар учун барча қулайликларни яратиш кўзда тутилган.

«Отчопар» бозорига ўхшаш ушбу мажмуани бунёд этиш учун бир нечта қурилиш ташкилотлари жалб этилган. Улар жумласига шаҳримиздаги 4-қурилиш трестига қарашли 6-қурилиш бошқармаси, 54-механизация бошқармаси, «Наврўз» қурилиш ҳиссадорлик жамияти ва 1-механизация бошқармаси бунёдкорларини киритиш мумкин.

Иш уч сменада ташкил этилган бу мажмуада кечаси-ю кундузи қурувчилар ва техникаларнинг овози бир зум тинмайди. Чунки оралиқ муддат яқин. Бозор шу йилнинг 1 сентябригача, яъни Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг беш йиллик тантаналари кунигача фойдаланишга топширилиши керак.

— Бригадамиз зиммасига ҳамиша мана шунақа масъулиятли мажмуаларни қуриш топширилади. Чунки қайта янгиланаётган кўплаб бозорлар қурилишларида ишлаб кўзимиз пишиб қолган, — дейди биз билан суҳбатда 6-қурилиш бошқармаси бригадири Ёдгор Акбаров. — Бир кунда 80 кубометр бетон қуйишга улгураяпмиз. Ҳозир расталарнинг пойдевор қурилиши ниҳоясига етай деб қолди. Бунёдкорларимизнинг оғирини енгил қилишда қурилишга жалб этилган механизация бошқармаларининг техникалари яқиндан ёрдам бермоқда. Масалан, биргина бетон ташиб келтирувчи машиналарнинг ўзидан бир йўла 30 таси бизга бириктириб қўйилган. Улар қурилишни барча зарурий материаллар билан тўла таъминлаб туришибди.

Энг муҳими кундалик режада узилиш бўлмаяпти. Яъни шартномада белгиланган материаллар тўхтовсиз келиб турибди. Бектемирликлар, умуман шу яқин атрофдагилар эса ушбу бозор қурилишидан мамнундирлар. Улар: «Энди керакли буюмларни қидириб ўзимиздан анча узоқда жойлашган «Отчопар» бозорига боришдан қутиладиган бўлдик. Зарур молларни шундоққина олдимизда жойлашган ўз бозоримиздан харид қиламиз», дейишмоқда.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: бозорни тиклашда қатнашаётган бунёдкорлардан бир гуруҳи ва қурилишдан лавҳалар акс эттирилган.

Рашид Галиев олган суратлар.

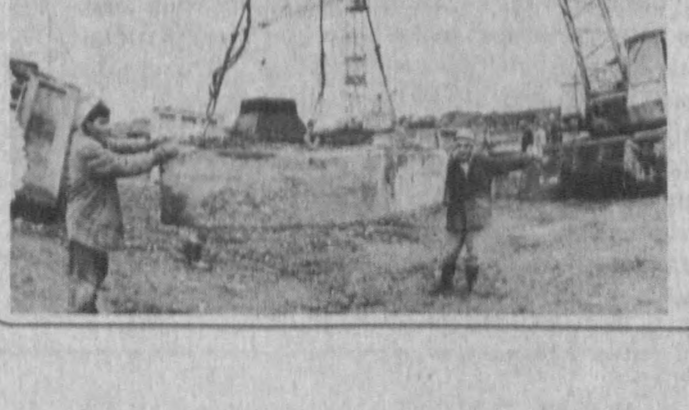

ЖАҲОНГИР МЕРОСИГА БАҒИШЛАБ

Чилонзор тумани ҳокимлиги биносида жаҳонгир бобомиз Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб «Соҳибқирон Амир Темур ҳаёти, фаолияти ва мероси» мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманни Республика «Маънавият ва маданият» жамоатчилик марказининг раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Неъмат Аминов кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг Амир Темурнинг ҳаёти ва ижоди, унинг марказлашган давлатни вужудга келишидаги хизматлари, илм-фан, маданиятда тутган ўрни, Темурийлар даври обидалари ҳақида тарих фанлари номзоди, доцент Турғунбой Файзиев, Наим Норқулов, филология фанлари номзоди Убайдулла Уватов, фалсафа фанлари доктори Турғунбой Саксоновлар маъруза қилишди.

Қизиқарли суҳбат, баҳс ва мунозарага бой бўлган анжуманда туман маҳалла кенгашларининг оқсоқоллари, корхона ва ташкилот раҳбарлари, хотин-қизлар кенгаши фаоллари, ўқувчи-ёшлар иштирок этишди. Сўнгра Амир Темур ҳаётига оид қизиқувчиларнинг барча саволларига олимлар батафсил жавоб қайтаришди.

Нигора ЎРМОНОВА.

АДАБИЙ-БАДИИЙ КЕЧА

«Турон» илмий-универсал кутубхонасида атоқли ўзбек шоираси, адибаси Саида Зуннунова таваллудининг 70 йиллигига бағишланган адабий-бадиий кеча бўлиб ўтди. Кутубхона жамоаси томонидан уюштирилган бу тадбирда Тошкент олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, талабалари иштирок этишди. Адабиётшунос олимлар — филология фанлари докторлари Наим Каримов, Шариф Юсупов, Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева, шу кутубхонанинг директори Вазира Собировалар С. Зуннунова ҳақидаги ўзларининг хотиралари, шоира ижодининг қирралари, юксак маънавияти тўғрисидаги фикрлари билан ўртоқлашишди.

Йиғилишда Саида Зуннунованинг турмуш ўртоғи, таниқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад шоиранинг ижоди ва ҳаёт йўлининг айрим қирралари ва инсоний хислатлари ҳақидаги хотираларни баён этди.

Шунингдек, кеча давомида А. Ҳидоятов номидаги ўзбек Давлат драма театри санъаткорлари ижросида куй ва қўшиқлар янгради, шоиранинг шеърлари ўқилди.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

ТАБИАТ ва ИНСОН

№ 52

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Сарҳисоб ва режалар

БИР ЖОНУ БИР ТАН БЎЛАЙЛИК

Бизни ўраб турган табиат фақатгина бугунимиз учун хизмат қилмайди. У эртанги кунимиз, келажагимиз, соғлом авлодимизнинг асоси эканини таъкид этмасак ҳам барча англаб етади. Демак, уни муҳофаза қилиш, асраб-авайлаш, ундан моҳирона фойдаланиш зарур. Лекин кейинги пайтда бунга баъзи корхоналар, ташкилотлар етарли эътибор беришмаётир. Шу сабабли кўп ҳолларда ўтказилган тадбирлардан кўзланган мақсадларга эришолмаяпмиз. Ҳавога ҳали ҳам зарарли ва заҳарли моддалар чиқмоқда; тоза сув масаласи муаммо бўлмоқда; ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсига зарар етаяпти. Хуллас, табиатга қанчалар тошбағирлик қилсак унинг ижтимоий, моддий таъсири бизга шунчалар кўп бўлаверади.

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси жонкуярлари ўтган йили зиммаларидаги масъулиятли вазифани уддалашга астойдил ҳаракат қилдилар. Лекин кўпгина корхоналар ҳали ҳам ўзини ўнглаб ололмагани, иқтисодий аҳволнинг, алоқаларнинг танглигига барҳам берилмаётгани, хом ашё етишмаслигидан ишлаб чиқаришнинг 35-40 фоизга камайгани сабаб кўпгина тадбирларимиз бажарилмай қолди. Шундай бўлса ҳам кўпчилик корхоналарнинг табиатни муҳофаза қилиш борасидаги юмушларини алоҳида таъкидлаш керак. Табиат муҳофазаси уларнинг иш режаларида биринчи масала бўлиб турганиёқ сўзимизнинг исботидир. Шу сабабдан ҳам шаҳримиздаги экологик ҳолат бир меъёрга тушиб бормоқда, ижобий ўзгаришлар сезилмоқда. Ундан ҳам қувончлиси корхоналарнинг раҳбарлари табиий неъматлардан фойдаланишни ўзгартирмоқдалар, унга тадбиркорлик билан ёндошмоқдалар. Табиий бойликлар — ҳаво, сув, ер беҳисоб эмас, балки уларнинг ҳам чегараси борлигига амин бўлмоқдалар. Бу ютуқларимизнинг асоси бўлиши турган гап.

Ҳозирги давримизда илм-фаннинг ривожи ишлаб чиқариш чиқиндисиз бўлишига эришишимизда муҳим роль ўйнамоқда.

Ўтган 1995 йилда нималарни қилишга улгурдигу, нималарга улгурмадик? Буни рақамлар манаман деб айтиб турибди. Ўтган йили корхона ва ташкилотлар томонидан 360 тадбир ўтказишни режалаштиргандик. Бунинг учун 116,2 миллион сўм сарф этилиши кўзда тутилганди. Амалда эса 229 тадбир ўтказдик, 68 миллион сўм сарф этилди. Хўш, оқибатичи, деган савол туғилади. Ҳавога йилига чиқадиган 2090 тонна зарарли моддаларга барҳам берилди; очиқ сув ҳавзасига йилига 220 минг кубометр оқава ташлайдиган манба тугатилди; бир кеча-кундузда умумий қуввати 1863 кубометр оқава сувни қайта ишловчи тизим ишга туширилди; йилига 1024,4 минг кубометр ифлос сув ташлайдиган 6 манба шаҳар канализациясига уланди. 575 минг кубометр тоза сув иқтисод қилинди.

Ўтган йил давомида Ўзбекистон Республикаси мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигининг таъмирлаш-ишга тушириш тажриба механика заводи, «Компрессор», «Тошкимёқишлоқмаш», «Реле ва автоматика» заводлари, «Ўзэлектроаппарат», «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Фотон» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкентсут» акционерлик жамияти, «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясининг 6, 8-темир-бетон маҳсулотлари комбинатлари, «Тошшаҳартранс» концерни, «Рангли лок» фирмаси ва бошқа корхоналар табиат муҳофазасига бағишланган тадбирларни мукаммал бажардилар.

Тошкент иссиқлик маркази, Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Тошкент аэропорти ҳам ўз ишларида жиддий бурилишлар ясашди. Лекин «Ўзиккиламчиранглиметалл» акционерлик жамияти йилдан-йилга жанубий Сергели канализацияси қурилишига қўшадиган ҳиссасини пайсалга солиб келмоқда.Оқибатда бу муҳим иш чўзилиб келяпти. Раҳбарлар эса ваъдани қуюқ қилишяпти, холос.

Табиатни муҳофаза қилиш масаласида қайси корхона қандай юмушни адо этди — бирма-бир санаб ўтиш мушкул. Биргина мисол билан кифоялансам: «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасида қозонхона тугатилиб, иссиқлик тармоқлари Тошкент иссиқлик марказининг АП-7 йўналишига уланди. АП-2. АП-4 да эса қозонхона, автоматик ёнилғи қуйиш шохобчаси таъмирланди. Энг муҳими автомобилларнинг двигателлари таъмирдан чиқарилгандан сўнг, ҳавога зарарли, заҳарли моддалар, газлар чиқарилиши 1363 тоннага камайди.

Бизни ранжитадиган ҳолатларга ҳам кўп марта дуч келдик. Бажарилмай қолган тадбирлар — бу одамларнинг лоқайдлиги, эртанги кунимизга бефарқлигининг белгисидир, холос. Буни бошқача изоҳлаб бўлмайди.

«Ўзбекқишлоқмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида углерод оксидини ёндирувчи қурилма ва тизимли 1-вагранка ўз вақтида ишга туширилмади. Оқибатда 18 тонна чиқинди ҳали ҳам ҳавони зарарлаяпти. «Тоштўқимачимаш» заводида ҳам аҳвол шу. Бу ерда чўян қуюв цехида вагранка тозалаш қурилмаси билан тўлиқ таъминланмади. Тозалаш қурилмаларини ўрнатиш ва ишга тушириш 1996 йилнинг биринчи чорагига сурилди. «Ўзбекпахтамаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида пайвандлаш ва бўяш участкаларини тозалаш қурилмалари билан таъминлаш лойиҳаси ҳали ҳам ишлаб чиқилмади. Ёнилғи сақлайдиган омборни таъмирлаш юзасидан қурилиш-монтаж ишлари ҳали ҳам бажарилмаган.

Худди шундай эътиборсизлик оқибатида табиат бағрини нохуш этаётган кўнгилсизликлар Тошкент иссиқлик энергия марказида ҳам, «Тошқишлоқмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам, «Тошкент» тепловоз депосида ҳам, «Қундуз» акционерлик жамиятида ҳам, Сергели ижарадаги мебель бирлашмасида ҳам, «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам мавжуд.

Бизни ранжитадиган яна бир ҳолат — бу чанг тозалайдиган, сувни тозалайдиган, ҳавони, ерни, сувни тоза сақлашга мўлжалланган қурилишларнинг йилдан-йилга сурилиб, судралиб келаётганидир. Масалан, Фуқаро авиациясининг 243-заводида автомобиллар ювиш жойини жиҳозлаш тугалланмаган. Уни қуриш 1994 йилда бошланган, оқава сувларни шаҳар канализациясига ташлашга мўлжалланганди. «Оникс» ҳиссадорлик жамиятида цехлардан чиқадиган газларни тозалаш қурилмаларини лойиҳалаш 1992 йилдан бери давом этиб келмоқда! Агрегат заводида шундай лойиҳа 1993 йилдан бери «ишланяпти». Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида бир неча йиллардан бери ҳаво, ер, сувни ифлослантирувчи манбаларни аниқ ва тўлиқ рўйхатга олиш пайсалга солинмоқда. «Тошшаҳюктранс»нинг 142-автосаройида 1993 йилдан бери тозалаш иншоотлари қуриб битказилмайди. Ҳатто чинни заводида ҳам тегишли иншоотларнинг лойиҳасини ишлаб чиқиш чўзилгандан чўзилиб, 1993 йилдан давом этиб келмоқда. Бундай ҳолатлар, табиийки, бизни ташвишга солади.

Ўтган йили Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратида 565 саноат корхоналари, 1800 кичик ва қўшма корхоналар турди. Рўйхатдаги корхоналар, ширкатлар сони эса 10200 тани ташкил этади. Қўмитамиз назоратчилари томонидан ўтган йили 20931 зарарли моддалар чиқарувчи манба аниқланди. Уларнинг 30 фоизи газларни тозалаш қурилмалари билан мутлақо таъминланмаган.

Бизни атроф-муҳитга катта зарар етказадиган заҳарли чиқиндилар қаттиқ ташвишга соляпти. Энг ачинарлиси қаттиқ заҳарли чиқиндиларни корхоналар ҳам ҳануз ҳавога чиқарадилар. Таҳлилларга назар соладиган бўлсак 1995 йилда 81 саноат корхонасида 20818 тонна заҳарли чиқиндилар тўпланиб қолган. Ундан 2855 тоннасигина йўқотилган. Корхоналар ҳудудида 5004 тоннаси, шаҳардан ташқаридаги махсус жойда эса 152 тоннаси сақланиб турибди.

Бизни қийнаётган муаммолардан яна бири заҳарли чиқиндиларни қайта ишлаш, сақлаш, кўмиб ташлаш учун майдон тайёрлашга ер ажратиб берилмаётганидир. Биз бу зарур ҳаётий муаммо бу йил ҳал бўлади деб умид қиламиз.

Маиший чиқиндилар ҳақида ҳам икки оғиз сўз. Шаҳар ахлатхонасига беш туман ҳудудидаги корхоналардан, маҳаллалардан ахлат келтирилади. Тахминан 80-100 тонна ахлат чиқиндиларни қайта ишлаш заводига келтирилади. Афсуски, бу чиқиндиларнинг бир қисми қайта ишланиб, қолгани асосан кўмиб ташланяпти. Заводнинг ишлаб чиқариш қудрати вақтида ўрганилмади, такомиллаштирилмади. Оқибатда бутун жиҳозлар ишдан чиқди. Чиқиндилар ҳозир қуйи Ҳасанбой қўрғонидаги ахлатхонага келтирилмоқда. Лекин бу шаҳар талабларига жавоб бермайди. Ахлатни қайта ишловчи қудратли завод қурилиши ҳам бу йилнинг кун тартибида турган масаладир.

Афсуски, бундай камчиликлар деярли барча корхоналарда, ташкилотларда мавжуд. Бундан ҳам ачинарлиси корхона раҳбарлари табиатни муҳофаза қилишда ўрнак бўлиш ўрнига жарима тўлашга зўр бермоқдалар. Шундай бўлмаса кошки эди!

Ўтган йилги ютуқлар бизни кифоялантирмаслиги керак. Бу йил қўмитамиз аъзолари ҳар қачонгидан ҳам қатъият билан ишга киришганлар. Ниятимиз битта: шаҳримиз ҳавоси мусаффо, сувлари тоза, ери серҳосил бўлсин! Ҳамшаҳарларимиз яйраб яшашсин. Бундай савобли ишда қўмитамиз ходимларига барча бирдек кўмаклашиши керак. Умид қиламизки, барчамиз бирдек табиатни севамиз, табиатсеварлигимизни намойиш этамиз, пойтахтимизни янада гўзал масканга айлантирамиз.

Юсуф РАЖАБОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси.

Наврўз нашидаси

ҲАММА — УМУМШАҲАР ҲАШАРИГА

Халқимизда эзгу удумлар ниҳоятда кўп. Уларнинг бири ҳашардир. Кишилар не-не юмушларни кўпчилик бўлиб, холисаниллоҳ ҳашар йўли билан адо этганлар. Ҳашар билан уйлар қад ростлаган, боғлар бунёд бўлган, йиллар мобайнига чўзиладиган ишлар бир кунда ўз ижобатини топган.

Ўлкамизда гулгун баҳор сепини ёймоқда. Бугун-эрта юртимиз бағрига гул-чечак сочиб Наврўзи олам ташриф буюради. Азалдан Наврўз покизалик, тозалик, мурувватлилик байрами сифатида эъзозланади. Шаҳримизда ҳам шу муносабат билан 16 март куни умумхалқ ҳашари ўтказилиши бежиз эмас.

Хўш, ҳашарда қандай юмушлар амалга оширилади? Одатда ҳаётимизнинг гарови бўлган сув йўллари, яъни ариқлар биринчи навбатда тозаланди. Унда сув равон оқиши учун ҳатто хас-чўплар ҳам қолдирилмайди. Сўнгра дов-дарахтларга чиройли шакл берилади, янги ниҳоллар ўтқазилади. Хиёбонларга, гулзорларга анвойи гуллар экилади.

Шаҳримиз йил сайин кенгайиб, бағри тўлиб бормоқда. Айниқса қурилаётган биридан бири кўркам бинолар, текис, равон йўллар киши дилида ҳавас уйғотади. Баҳорда шаҳримиз бағрини, хусусан янги қурилган мавзеларни турли чиқиндилардан, хазонлардан тозалаш, уй-жойларга пардоз бериш, майсазорларни кўпайтириш одатий юмушларимиз саналиб қолган.

Маълумки, Наврўзда шаҳримизнинг сўлим гўшалари — «Боғи Эрам», Амир Темур хиёбони, «Зангори гумбаз»лар хиёбони, Улуғбек номидаги, Абдулла Қодирий номидаги ва бошқа маданият, истироҳат боғлари ҳамшаҳарларимиз билан гавжум бўлади. Бу ерларда байрам тантаналари бўлиб ўтади. Демак, ушбу хиёбонлар ҳар томонлама тоза бўлса байрамимизга файз киради, ўзимизнинг баҳри-дилимиз очилади.

Азиз ҳамшаҳарлар! Баҳор файзи, Наврўз нашидаси бизнинг дилларимизни қувнатиши, яйратиши учун энг аввало шаҳримизни кўркам, озода ҳолда кўрсак қани эди! Шунинг учун ҳаммамиз бир жону бир тан бўлиб, ҳашарга чиқсак, шаҳримизнинг жонкуяр фарзанди эканлигимизни намойиш қилсак, табиат бағрига яна ҳам гўзаллик бахш этсак айни муддао бўлади. Зеро, озодагарчиликка эътибор бериш, бир дона ниҳол экиш ҳам табиатни ардоқлаш демакдир. Ҳамма Наврўз ҳашарига, табиат бағрини яшнатишга, азизлар!

Толиб ЙЎЛЧИЕВ.

Баҳор келиши билан ёшу қари Наврўз тараддудига тушади. Айниқса, маҳаллаларда, мактабларда ҳашарлар авжига чиқади. Сирғали туманидаги Увайсий номли мактабда ҳам шу кунда баҳорги юмушлар қизғин давом этмоқда. Айниқса, бошланғич синф ўқитувчиси Саида Эшмуҳамедова ўқувчиларга табиат сирлари, ерга ишлов бериш, қушларга меҳрибончилик қилиш ҳақида қизиқарли суҳбатлар олиб боради.

Сиз кўриб турган суратларда Увайсий номли мактаб кичкинтойларининг меҳнат билан банд паллалари акс эттирилган.

Равиль Альбеков олган суратлар.

Қўчат экиб, боғ яратинг

ЗУМРАД ҲИМОЯЧИЛАР

Йирик шаҳарларда ҳар бир кишига 5 квадрат метр, турар жой мавзеларида 7 квадрат метр яшил ўсимлик олами тўғри келиши зарурлиги олимлар томонидан ҳисоблаб чиқилган.

Шаҳардаги боғларнинг умумий сатҳи эса 15 гектарни ташкил этади. Хиёбонлар, боғлар, дам олиш масканларидаги яшил дов-дарахтлар миқдори ҳудуд майдонининг 70 фоизини ташкил этмоғи даркор. Бугунги кунда ҳамшаҳарларимизнинг янада яхши яшашлари учун пойтахтимизда кўчат экишни авж олдириб юбориш лозим. Бунинг шаҳар ҳавосини тозалашда ҳам аҳамияти каттадир. Ўртача катталикдаги дарахт 25 соат ичида 3 киши учун зарур бўлган кислородни ишлаб беради. Бир гектар майдондаги дарахтлар эса кунига 220-280 килограмм ис газини ютиб, 180-200 килограмм кислородни ҳосил қилади.

Жазирама иссиқда дарахтзордаги ҳарорат асфальт йўлдагига қараганда 2,5-3 даража салқинроқ бўлади. Бир гектар дов-дарахт 100 тоннагача, игнабаргли ўрмон эса 40 тонна чангни ютар экан.

Ишлаб чиқариш, саноат корхоналари атрофига чинор, терак, эман дарахтларни экилса яхши натижа беради. Жўка, настарин барглари чанг-ғубор, олтингугурт кукунини яхши ютади. Агар заҳарли моддалар миқдори ҳаддан зиёд ортиб кетса, ўсимликнинг хужайралари ва ниҳоят дарахтнинг ўзи ҳам нобуд бўлади.

Турли касаллик тарқатувчи бактериялар кўп бўлган ҳудудда уларни емирувчи дарахт турларини экқан маъқул. Бунга нок, оқ қайин, оқ акация, мажнунтол, қарағай каби дарахтлар экилса айни муддаодир. Дов-дарахтлар афзаллигининг яна бир томони шундаки, улар шовқин-суронни бир мунча камайтиради.

Шундай экан, азиз ҳамшаҳарлар, гўзал Тошкентимизни яна ҳам кўркамлашишига ўз ҳиссамизни қўшайлик!

Ким ФАТТОҲОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг масъул ходими.

Шеърий лаҳзалар

БАҲОР ЁМҒИРИ

Булут босиб келдию,
Ҳаво солди қовоғин.
Гулдираги гулдираб,
Яроқлади чақмоғи.

Кўкдан тушар томчилар,
Муздаккина қамчилар.
Дов-дарахтлар юз тутди:
Соғиндик-эй қанчалар!

Шивир-шивир шивирлаб,
Ёмғир қуйди шитирлаб.
Бўғотларга беркинди,
Шўх чумчуқлар питирлаб.

Ўйнаб-ўйнаб тушар сув,
Куйлаб-куйлаб тушар сув.
Ер бағрини тўлдириб,
Қувнаб-қувнаб тушар сув.

Олам бўлди покиза,
Ариди чанг ғубори.
Кеча-кундуз ёғса ҳам
Босилмайди хумори.

Ёғиши бир чиройлик,
Шўхлиги худди тойдек.
Гўё осмон аямай,
Ерга сочмоқда бойлик.

Ёмғир қуйди пақирлаб,
Чучвараси вақирлаб.
Булутнинг кўз ёшига
Чўмилмоқда тоғ, қирлар.

Ёғ-ёғавер, ёмғиржон.
Томчинг ризқ-рўз, қут
бўлсин!
Олам яшнаб кетсину,
Насибамиз бут бўлсин!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Бизни ўйлантираётган муаммолар

СУВ ТАЪМИНОТИ ҚАЙ АҲВОЛДА?

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг навбатдаги мажлиси сифатли ичимлик суви билан таъминлаш ҳамда вужудга келган оқава сувларни тозалаш масаласига бағишланди. Унда шаҳар санитария-эпидемиология станцияси, геологик ташкилотларнинг мутахассислари, эколог олимлар иштирок этдилар.

Маълумки, ҳар куни пойтахт эҳтиёжи учун 2,5 миллион кубометр атрофида тоза сув сарфланади. Шаҳар аҳлининг 96,8 фоизи марказлашган сув қувуридаги тоза ичимлик суви билан таъминланган. Сув қувурининг умумий узунлиги 3,5 минг километрни ташкил қилади. Бошқача изоҳлаганда бу Москва билан Тошкент шаҳри орасидаги масофага тенгдир. Икки мингдан ортиқроқ километрни эса канализация оқаваларининг коллекторлари ташкил этади. Ана шу ўта мураккаб хўжаликда шаҳар «Сувсоз» трестининг жонкуяр ходимлари хизмат қилишди.

Кўпгина иншоотлар ёшининг анчайин «улғайиб» қолгани, зарур мосламаларнинг мунтазам етишмаслигига қарамасдан шаҳримиз ҳудудининг аксарият қисми «Сувсоз» ходимларининг хизмати туфайли ҳамиша кўм-кўкдир. Ичимлик сув сифати ва ҳавзаларга ташланаётган сувлар қаттиқ назорат остига олинган.

1995 йилда Бектемир туманида янги тозалаш иншооти қуриб битказилди. Бошқа барча иншоотларда янги мосламалардан фойдаланилмоқда. Бу эса тозалаш сифатини янада яхшилайди.

Қўлга киритилган ютуқлар билан чекланиб қолмай, «Сувсоз» тресті раҳбарияти йўл қўяётган айрим камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилди. Узоқ вақтдан буён трестда табиат муҳофазаси борасидаги тадбирлар ҳужжатларининг кўрсатмалари якунланмаган. Ундан ташқари ён-атрофдаги саноат, транспорт корхоналарининг жойлашуви ҳам аҳволга ўз таъсирини кўрсатмай қолмаяпти.

Тозалаш ишларига қарамасдан Салор, Бўзсув каналларига чиқиндилар оқизиш давом этяпти. Ҳозирги вақтда трестнинг чиқинди ташлаш мароми муддати белгиланган ҳужжат эскириб қолган. Чиқинди ташлаш меъёри эса ҳар гал нима учундир ошиб бораверган. Узоқ йиллар мобайнида катта қувватли сув тозалаш иншооти қурилмаётир.

Ҳозирги пайтда амалда қўлланилаётган қоидалар нима учундир сувга таркибида металл ва бошқа кимёвий моддалар бўлган чиқиндиларни оқизишга «йўл қўяди». Ахир янги тартиб ва йўриқларни ишлаб чиқишнинг вақти келмадимикан?..

Кичик корхоналар, автотранспорт ташкилотлари фаолияти устидан қатъий назорат ўрнатиш пайти аллақачон келган-ку!

Хуллас, йиғилишда кўтарилган масалалар шунчаки қоғозда қолиб кетмасдан амалда тадбиқ қилинсагина ичимлик сув таъминотидаги ижобий натижаларга эришиш мумкин.

Владимир КВАСНИКОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчиси.
Нозима ИСЛОМОВА.

Гапни гапир уққанга

ЛОҚАЙДЛИКНИНГ БАҲОСИ

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ходимлари томонидан ҳар ойда Тошкентда фаолият кўрсатаётган корхоналарнинг иш жараёни мунтазам текшириб борилади. Февраль ойида шундай текширувлардан 95 таси ўтказилди. Булар орасида очиқ турдаги «Ўзкимёполимерсавдо» ҳиссадорлик жамияти ҳам мавжуд.

Текшириш пайтида шуниси аён бўлдики, зарарли чиқинди ташлаш учун тегишли рухсатномалар йўқ экан. Ўта заҳарли моддаларни мўътадиллаштириш майдончаси зарур мосламалар билан жиҳозланган. Атмосферани заҳарли моддалар билан ифлослантириш ҳамон давом этмоқда. Бошқача айтадиган бўлсак бу ерда фавқулодда авария ҳолати юзага келиб қолган. Уни текшириш учун Республика Миллий хавфсизлик хизмати, туман санитария-эпидемиология станцияси ходимлари астойдил иш бошлаб юбордилар.

«Оникс» ҳиссадорлик жамиятининг бош муҳандиси Ў. Мусаев атроф-муҳитга зарарли моддалар ташланишига томошабин бўлгани сабаб 750 сўм жарима тўлашга мажбур бўлди.

Тошкент вагон таъмирлаш заводининг мутасаддилари эса табиат муҳофазаси қоидаси бузилганлиги туфайли 250 сўм жарима тўладилар. Бошқа корхоналарда ҳам аҳвол ҳавас қиларли даражада эмас.

Ушбу камчиликлар билан биргаликда ўзбошимча тарзда шаҳар ҳудудидаги дарахтларни кесиш ҳолларига ҳам кўп марта дуч келинмоқда. Юнусобод туманидаги «Астробод» маҳалласида ҳам «қуриб қолган» деган важ-карсонлар билан бир нечта дарахт кесилган. Ваҳоланки, улар орасида соғлом дарахтлар ҳам бор эди. Буни қарангки маҳалла қўмитаси раиси О. Оқилов соғлом дарахтни ким кесганини билмас экан. Натижада унга ҳам 250 сўм миқдорда жарима солинди.

Жарима — лоқайдликнинг баҳоси. — Лекин шу баҳонинг бўлмаслиги ҳаммамизнинг таъбимизни равшан қилиши турган гап-ку. Бунинг учун эса ҳаммамиз жонкуяр бўлмоғимиз керак.

Наргиза ЁДГОРОВА.

Ижро интизоми

КАМЧИЛИКЛАРДАН ҲОЛИ ЭМАС

«Ўзбекқоғоз» ҳиссадорлик жамиятида сувдан техник зарурат учун, яъни ҳар тоифа қоғозлар ишлаб чиқариш, қозонхона, буғлатиш, автомашина ювиш, корхона ҳудудидаги ўт-ўланларни суғориш, шунингдек маиший-хўжалик юмушлар учун фойдаланилади. Бунинг учун эса корхона 5 та хусусий артезиан қудуғи сувини ишлатади. 4 та қудуқ корхона ҳудудида жойлашган. Корхонанинг бошқа сув манбаи бўлиб эса Қорасув канали хизмат қилади.

Фойдаланилган оқава сувлар қоғоз ва картон ишлаб чиқариш цехидан, қозонхонадан чиқади. Маиший хўжалик оқава сувлар ошхона, душ, маъмурий бино, уй-жой массивида тўпланади. Оқава сувларни тозалашда 8-10 фоизли алюминий сульфат коагулянти қўлланилади.

Корхонанинг тозалаш цехида ПОД-13 маромли ҳисоб дафтари тутилган бўлиб, унда оқава сувларнинг чиқиндилари ҳажми қайд этиб борилади.

Корхонадаги мазут заҳираларини тозалаш жадвали зудлик билан тузилмоқда.

Қани бир танишиб чиқайлик-чи, «Ўзбекқоғоз»нинг чиқиндилари қай йўсинда бартараф этиларкан?

Металл парчаларини корхонада тўплаш яхши йўлга қўйилган экан. Қора металл тегишли ташкилотга топширилади. 1995 йилдаги топширилган қора металл 82 тоннани ташкил этганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу ишлар яхши йўлга қўйилган дея хулоса қилиш мумкин.

Рангли металл парчалари «Рангли металл» корхонасига топширилиб, ўтган йилги умумий топширилган металл миқдори 1260 килограммга тенг бўлган. Транспорт цехида ҳар хил маркадаги 28 та машина мавжуд. Улар махсус мой ҳамда бензин билан таъминланади. Қайта ишланган мойлар алоҳида идишларда сақланади.

1995 йилда шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг 02-765 рақамли мактубга асосланиб канализация қурилиш муддати 1996 йилнинг иккинчи чорагига қолдирилди, 2-ТН (сувхўжалиги)нинг ҳисоботи 1995 йилнинг декабрь ойида бўлиб ўтди; 4-ОС хўжалигининг ҳисоботи жорий йилнинг январь ойида тақдим этилди; сув заҳиралари ва атроф-муҳитни асраб-авайлаш борасидаги тадбирлар режаси 1995 йилнинг декабрь ойида тақдим этилди, юқори маромдаги чиқинди ташлаш учун ўз вақтида 4352 сўм пул тўланди; 1996 йилги сув заҳиралари ва атроф-муҳитни асраб-авайлаш борасидаги тадбирлар режаси шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси билан ҳамжиҳатликда кўриб чиқилди, барча меъёрлаш тадбирлари ўз вақтида амалга ошириляпти. Қорасув каналининг ахлатхона атрофи мунтазам тозаланмоқда, канализация қурилиш ишлари давом этяпти; 1995 йилги кўкаламзорлаштириш ишлари ҳисоб-китоб рўйхатига олинди.

Шу билан бир қаторда иш жараёни камчиликлардан ҳам ҳоли эмас. Масалан, транспорт цехида ишланган мойлар қуювчи участкада ҳимоя мосламаси йўқ; худди мана шу жойда асфальтлаш ишлари бажарилмаган.

Қайд этилган юқоридаги камчиликлар асосида шаҳар табиатни муҳофазалаш қўмитаси ушбу кўрсатмаларни белгилаб берди; табиат муҳофазаси тадбирлари рўйхатини 1996 йилнинг март ойигача топшириш қайд этилди; худди мана шу муддатгача мазут заҳираси хўжалигининг иш жадвали белгилаши керак; транспорт цехида қайта ишланган мойларни қуйиш идиши учун ҳимоя мосламаси шу йилнинг март ойигача ўрнатилиши ва транспорт цехидаги асфальтлаш ишлари ниҳоясига етказилиши зарур.

Ўзингиз гувоҳ бўлганингиздек «Ўзбекқоғоз» ҳиссадорлик жамиятида амалга оширилаётган хайрли ишлар билан биргаликда камчиликлар ҳам мавжуд. Аммо камчиликларни хаспўшлаш, уларга бефарқ қараш ўзимиз ўтирган шохга ўзимиз болта уриш билан баробардир. Зеро, она-Тошкентимиз сувининг зилол ва сифатли бўлиши учун ҳаммамиз бирдек масъулмиз.

Раъно НЕЪМАТУЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчиси.
Нодира УМАРОВА.

1996 йил — Амир Темур йили

СОҲИБҚИРОН СИЙМОСИ

Буюк Амир Темурни ҳар бир инсон ўз тасаввурича идрок этади. Бунга биз кўпгина мусаввирлар билан суҳбатлашиб, улар чизган Амир Темур суратларини кўздан кечириб амин бўлдик. Суратлар бир-бирига кўп ўхшамайди, аммо ҳар бир рассом ўзига маъқул бўлган, яъни ўз тасаввуридаги соҳибқирон сиймосини тасвирлашга ҳаракат қилганлигини таъкидлайди. Суратларнинг чизилиши — бу масаланинг бир томони. Аммо у барчага маъқул келадими-йўқми, буниси энг муҳими. Чунки юқорида айтганимиздек, ҳамманинг тасаввури ҳар хил... Бу ҳақда таниқли олим, академик Бўрибой Аҳмедов шундай дейдилар:

— Рассомлар, ҳайкалтарошлар ва адиблар билан драматурглар Амир Темур сиймосини яратишда озми-кўпми иш қилганликларини тан олмай бўлмайди. Мен унинг Ғарбий Оврўпа ва Шарқ мамлакатларида чизилган бир талай суратларини кўрганман. Лекин, ўша расм ва ҳайкалларнинг бирортаси Амир Темурга ўхшамайди. Масалан, уни испанлар Дон Кихотга ўхшатиб, немислар — немисга, эронлар мўғул ёки хитойга ўхшатиб тасвирлаганлар. Ҳайкаллар, хусусан фаранглар олтиндан қуйиб ясаган ҳайкалча ҳам Амир Темурга эмас, кўпроқ оврўполик рицарга ўхшаб кетади. М. М. Герасимов яратган ҳайкал ҳақида эса, гапириб ўтирмаса ҳам бўлади.

Бадиий адабиётда ҳали ҳеч ким улуғ аждодимизнинг ҳақиқий сиймосини яратиб беролгани йўқ...

Ҳақиқатан ҳам буюк соҳибқирон сиймосини хоҳ тасвирда, хоҳ сўз воситасида яратиш ҳар қандай ижодкордан ниҳоятда катта билим ва масъулият талаб этади. Буюк Амир Темур табиатини тасвирлаш учун мусаввир жуда улкан маҳоратга, билимга эга бўлиши лозим.

Шу ўринда биз ҳазрат соҳибқиронни яхши билган, уни сўз орқали усталик билан тасвирлаб қолдирган тарихнавис олим Ибн Арабшоҳдан ҳар қанча миннатдор бўлсак арзийди. «Темур, — деб ёзган эди у, — баланд қадли, узун бўйли, тик қоматли, гўё у қадимий паҳлавонлар авлодидан бўлиб, кенг пешонали, катта бошли, бағоят кучли ва салобатли, ажойиб бўлалик, ранги оқу-қизил юзли, лекин доғсиз, буғдойранг эмас, қўл-оёқлари бақувват, елкалари кенг, бармоқлари йўғон, пойчалари семиз, қадди-қомати камолига етган, серсоқол, икки кўзи бамисоли икки шам бўлса-да, шодлиги билинмас, йўғон овозли эди, у ўлимдан қўрқмас, ёши етмишга етган бўлса-да, изтиробсиз, вазмин, бадани тўла ва пишиқ, худди зич тош мисоли қаттиқ эди».

Сиз бирор жойда ана шундай шакл-шамойилли одамни ҳеч учратганмисиз? Агар шундай одамга тасодифан йўлиқсангиз, ишончим комилки, ҳавас билан қараб,ундан кўз узолмай қолардингиз! Ахир, бу буюк соҳибқироннинг шакл-шамойили-да!

Ҳазрат соҳибқирон туғилиб, ўсган юрт — Шаҳрисабз ва Яккабоғда бўлганимда барлос уруғига мансуб кишилар билан учрашиб, уларнинг ўзига хос феъл-атвори, юз-гавда тузилишига яхшилаб разм солишга қарор қилдим. Сўнгра қишлоқ кексаларидан сўраб билсам, ўзимнинг синфдош дўстларимдан бири барлос уруғидан экан. Турган гапки, энди ўртоғимга бутунлай «бошқача назар» билан қарай бошладим: мардлиги, тиришқоқ, тадбиркорлиги... хуллас, рисоладагидек.

Ҳозир газета-журналларнинг саҳифалари, ўқув юртларининг заллари ва бошқа кўплаб жамоат жойларини таниқли мўйқалам соҳиби, профессор Малик Набиев чизган Амир Темур сурати безаб турибди. Унда соҳибқироннинг шер келбатли гавдаси, шамшир дастасига суянган бақувват билаклари, лочиндек ўткир, зийрак нигоҳи дарҳол киши диққатини тортади.

Қаршингизда улуғ Амир Темур... Адолатли, мурувватли, доно, тадбиркор, бир сўзли, қатъий иродали, қаҳрли, шу билан бирга бениҳоя саҳий, олийҳиммат зот! Суратга беихтиёр узоқ тикиласиз, айниқса бобокалоннинг юз қиёфаси, нигоҳи кишини гўёки сеҳрлаб қўяди. Шу топда ҳар қандай хатти-ҳаракат, ўй-фикрларингиз ҳам улуғ зот эътиборидан маҳфий эмасдек туюлади. Юз ифодасидан олам-олам маъно уқиш мумкин соҳибқироннинг! Жаннатмакон пири Шамсуддин Кулол башорат этган олти иқлим мамлакатлари ҳозир унинг измида. Суратга, соҳибқироннинг масрур қиёфасига яхшилаб назар солинг. «Кенг Осиёни забтга олиб», 27 мамлакатни буюк салтанат туғи остига бирлаштирган, уларни адолатли «Тузуклар» асосида бошқараётган буюк жаҳонгирнинг қиёфаси қандай бўлиши мумкин? Беихтиёр яна Ибн Арабшоҳнинг битиклари эсга тушади, суратдан олган таассуротларимизни Арабшоҳнинг сўзлари билан давом эттирамиз: «У ҳазил-мазаҳ ва ёлғонни ёқтирмас, ўйин-кулгу ва кўнгилхушликка майлсиз, гарчи (сўзда) ўзига озор етадиган бирон нарса бўлса ҳамки, садоқат унга ёқар эди: у (бўлиб) ўтган ишга азият чекмас ва ўзига ҳосил бўладиган (ютуқ)дан шодланмас эди... Унинг мажлисида уятсиз сўзлар, ҳақорат гаплар бўлмасди. Темур қўрқмас, шижоатли, ботир кишиларни итоат қилдирувчан бўлиб, жасоратли кишиларни, довюрак ва мардларни ёқтирар эди... У бехато (нишонга урувчи) фикрли, ажойиб фаросатли, мислсиз даражада саодатли, улуғворлиги ўзига мувофиқ қатъий азм билан сўзловчи, бошига кулфат тушганда ҳам ҳақгўй эди... У бировдан бирон гапни эшитганда далил талаб қиладиган, зимдан қараш ва кўз ишоратларини сезадиган идрокли киши эди. У синчков, ҳар бир ишоратдан огоҳ киши бўлиб, юз берадиган барча ишни кўриб-билиб турар эди. Унинг назаридан алдовчининг алдови яшириниб қолмас ва фирибгарнинг фириби ўтмас, ўз фаросати билан ҳақгўй ва ёлғончини ажратар эди. Зийраклиги, тажрибаси билан чин насиҳатгўйдан сохта насиҳатгўйни идрок этар; тафаккури билан нақ «учиб бораётган юлдуз»ни тўғри йўлга бошлар, фаросати, мулоҳазаси билан ҳар бир қайсар «сайёра ўқи»ни ўз измига юрита олар эди».

Мана, бобокалонимиз, буюк соҳибқирон Амир Темур қандай сийрат ва сифатларга эга инсон бўлган эканлар!

Буюк бобокалон сиймосини яратиш — ҳар бир мусаввирнинг энг катта орзуларидан бири эканлигини тез-тез эшитамиз. Аммо бунинг учун юқорида таъкидлаганимиздек фақатгина истакнинг ўзи кифоя қилмайди.

Яқинда истеъдодли ёш рассом Ҳусан Содиқов ўзи чизган соҳибқирон Амир Темур суратини бизга кўрсатди. Бу сурат менга жуда ёқди. Соҳибқироннинг қиёфаси, важоҳати... Худди ҳозир «ялт» этиб, ўткир нигоҳи билан сизга қарайдигандек...

Суратни кўриб, соҳибқироннинг «Таржимаи ҳол»идаги бир ўрин эсимга тушди. Бу сурат унда тасвирланган манзарага жуда мос тушар эди:

«Мен қудратли лашкарим билан Арзирум Биёбонида турардим: лашкарим шаҳар атрофидаги бутун чўлни ишғол қилиб турарди. Шунда мен барчаси фармонимга муҳъи турган аскарларимга бир назар ташладим-да, мана, бундай фикрларга бордим: «Мен яккаю-ёлғиз бир ўзим улар олдида деярли бирор кучга эга эмасман. Нечун бу аскарларнинг ҳаммаси ва алоҳида ҳар бири, шубҳасиз менинг иродамга бўйсунади? Агар мен уларга бирор буйруқ берсам бас, шу ондаёқ худди айтганимдек бажарилади». Шундай хаёлларимдан сўнг мен Тангрига мени ўз бандаларидан шунчалик кўтаргани учун шукроналар айтдим ва атрофимдаги уламолардан бундай тумонат одамларнинг «Менинг иродамга бўйсунишининг сабаби нимада?» деб сўрадим. Уламолар менинг қудратим — бу парвардигор ато қилган қудрат ва ирода, унинг буюклиги менга соябон бўлиб турибди, деб тушунтирдилар».

Балки бу сурат ҳам тарихчилар, муштарийлар ва ҳамкасблар ўртасида муҳокама этилар... Келажакда улуғ бобомизга оид янги асарлар, суратлар топилар, соҳибқироннинг янада мукаммал қиёфалари яратилар. Ҳар бир ёш рассом эса санъати камолга етгани сари ҳазрат соҳибқирон сиймосини яратишга интилиши қувонарли бир ҳолдир. Ҳар кимнинг тасаввурида ўз соҳибқирони бўлиши ҳам яхшидир.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Олимпиада тараддуди

Хуан Самаранч:

АТЛАНТАДА 197 МАМЛАКАТ СПОРТЧИЛАРИ БЕЛЛАШАДИ

ХОҚ президенти Хуан Антонио Самаранчнинг Швецияда чиқадиган «Дагенс Нюхетер» газетасига берган мусоҳабасидан:

— Бутун бошли Халқаро Олимпия Қўмитаси Сизнинг измингизга сўзсиз бўйсунади. Баъзилар ҳатто ярим ҳазил-ярим чин қилиб, Сизни АҚШ, Россия каби йирик давлатларнинг президентлари билан бир қаторга қўйишади. Сиз буни қандай изоҳлайсиз?

— Йўғ-е, унчалик эмас. Менинг йирик мансабдор, муҳим шахс эканлигим тўғридир, аммо бу биргина спорт соҳасига тегишли. Ваколатим даражасида спорт орқали бошқа соҳаларга ҳам таъсир ўтказишим мумкин. ХОҚ — бир кишининг яккаҳокимлигидан иборат эмас.

— Олимпиадалар тобора кенгайиб, уларда қатнашадиган давлатлар сони муттасил ўсиб боряпти. Спорт турлари ва уларга сарфланадиган маблағлар хусусида ҳам шундай дейиш мумкин. Бунинг чеки-чегараси борми?

— Биз бир Олимпиадада қатнашувчилар сони кўпи билан 10 минг нафардан ошмаслигини маълум қилдик. Барселона Олимпиадасида 172 та давлатдан 9700 нафар спортчилар келишган бўлса, Атлантада 197 мамлакатдан вакиллар келиши кутилмоқда.

— Спортнинг кўпгина турлари бўйича Олимпиадада қатнашиш учун аввало саралаш мусобақаларидан ўтиш керак бўлади. Келажакда ҳамма спорт турлари бўйича шундай саралаш ўтказиладими?

— Шундай бўлиш эҳтимоли бор. Биз Олимпиадага келувчилар сонини камайтириб, фақат энг моҳир спортчиларни саралаб олишимиз керак. Иккинчи томондан, Олимпиада умумий мусобақалар сирасига киради. Ҳар бир давлатдан келган 6 нафар спортчининг барча харажатларини ХОҚ ўз зиммасига олади. Агар спортчилар кўп бўлса, унда ҳар бир давлат харажатлар масаласини ўзи ҳал қилади.

— Атлантада ва 2000 йили Сиднейда ҳам Олимпиада ташкилотчилари телекомпаниялардан тушадиган фойданинг 60 фоизини ўзлари олади. Қолган маблағлар қаерга ишлатилади?

— Ҳозир 40 фоиз маблағ ХОҚ, халқаро спорт федерациялари ва миллий Олимпия қўмиталари ўртасида тенг тақсимланади. Яқин келажакда федерациялар оладиган улуш миқдорини оширмоқчимиз. Сўнгги йиллар тажрибаси шуни кўрсатдики, Олимпиадалар катта даромад келтирувчи тадбир бўлиб қолган. Ана шу даромадларни ташкилотчилардан кўра, кўпроқ спорт эҳтиёжлари учун ишлатмоқчимиз.

— Италияда чиқадиган «Газета делло спорт» нинг уқтиришича, Сиз, «Рим 2004 йилги Олимпиадага энг асосий даъвогар», — дебсиз...

— Йўқ, мен фақатгина: «Рим — жуда кучли даъвогар», дедим холос.

Хива шаҳрининг 2500 йиллиги олдидан

ҚАДИМИЙ ВА НАВҚИРОН

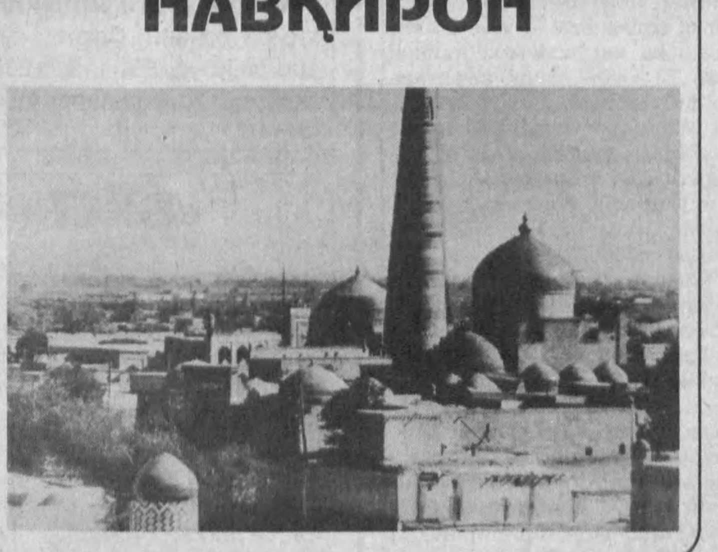

Мустақил Ўзбекистонимизнинг қадимий ва навқирон, гўзал шаҳарларидан бири Хивадир. Қадим замонларда Хива орқали Шарқ билан Ғарбни боғловчи савдо йўли ўтган. Милоддача IV аср бошларидан бу шаҳар Хоразм билан бирга сосонийлар давлати таркибига кирган. Бу даврда у мустаҳкам девор билан ўралган эди. 712 йили Хивани араблар истило қилди. Араб тарихчилари Истахрий ва Ал-Мақсидий қўлёзмаларида келтирилишича Хива 1221 йилдан мўғул феодал империяси, 1388 йилдан Темур давлати таркибида бўлган. XVII аср ўрталарида Нодиршоҳ, сўнг туркманлар (ёвмут қабиласи) ҳужумлари натижасида вайрон қилинган. 1770 йили Муҳаммад Амин Иноқ туркманларни енгиб, Хивани тиклашга муваффақ бўлган.

Муҳаммад Амин Иноқдан сўнг давлат тепасига келган Аваз Иноқ ва Элтузархонлар даврида ҳам ўтган даврга нисбатан бир қадар марказлашиш туфайли мамлакатда ҳамма соҳада бироз жонланиш бошланган эди. Элтузардан сўнг Хива тахтида бу сулоланинг йирик намояндаларидан Муҳаммад Раҳим I ҳукмронлик қилди. Унинг даврида узоқ курашлардан сўнг 1811 йили Орол Хива хонлигига бўйсундирилди. XIX асрда ва XX асрнинг бошларида қўнғирот сулоласидан Хоразмда Муҳаммад Раҳим I дан сўнг Оллоқулихон келади. Огаҳийнинг «Риёзуд давла» асарини ўқир эканмиз, Оллоқулихон даврида ҳам Хуросон ерларини босиб олиш учун қаттиқ кураш олиб борилганлигини кўрамиз. Оллоқулихондан кейин Раҳимқули, Муҳаммад Амин, Абдулло, Қутлуғмурод, Сайид Муҳаммад ва Абдуллохонлар ҳукмронлик қилган.

Оллоқулихон даврида Хива шаҳрининг атрофи девор билан ўраб олинган бўлиб, бу воқеани Огаҳий қуйидагича тасвирлайди: «Ҳам ул йил 1258 милодий (1842-1843)... Муҳаммад Яъқуб меҳтар ва Отамурод қушбеги бошчилигида ражаб ойининг саккизида душанба куни Хива деворини қуришга бошлаган ва 30 кун давомида қуриб битказилган». Сайид Муҳаммаддан сўнг Хива тахтига келган хонлар — Муҳаммад Раҳим II ва Асфандиёрлар даврида ҳам анчагина бинолар, масжидлар, мадрасалар, боғлар, шунингдек, телеграф ва шифохона ҳам қурилган. Бундай қурилишларнинг бутун оғирлиги меҳнаткаш халқ гарданига тушар, деҳқон ва ҳунармандларни эзарди. 1916 йили Хивада зулмга қарши халқ қўзғолони бўлган.

Хиванинг ёдгорликлар қиёфаси асосан XVIII аср охири — XX асрнинг бошларигача шаклланган бўлиб, Ичанқалъа (Шаҳристон) шунда вужудга келган. У Шарқнинг шаҳристонлари тарзида лойиҳалаштирилиб қурилган, ўзаро кўндаланг кесишган икки катта кўчалардан тўрт дарвоза орқали работга — Дишанқалъага чиқилган.

Хивада сақланган энг қадимий меъморий ёдгорлиги Саид Аловуддин мақбарасидир. Бу мақбара мўғуллар давридан сўнг Хивада сақланиб қолган ягона ёдгорлик саналади. У Жума масжиднинг ғарб томонида бўлиб, пишиқ ғиштдан қурилган. 600 йил мобайнида бу мақбара атрофидаги ер сатҳи кўтарилганлиги туфайли у гўё ерга чўкиб қолгандай кўринади. Унда мислсиз гўзал ва мураккаб кошинкор даҳма бор. Даҳманинг бурчакларига ярим доира шаклидаги нақшли ярим устунлар ўрнатилган, юқоридаги икки сағана устида сулус хати билан арабча Саид Аловуддин номи ва унинг вафот қилган йили кўрсатилган. Мақбарани Саид Аловуддиннинг шогирди ва издоши, нақшбандия тариқатига мансуб бўлган машҳур мутасаввиф Амир Кулол қурдирган.

Шаҳарнинг ўрта асрга хос лойиҳалаштирилишига мувофиқ Хива шаҳристон ва работга — Ичанқалъа ва Дишанқалъага бўлинади. Ёдгорликларнинг кўп қисми Ичанқалъададир. Қалъанинг тўртта дарвозаси дунёнинг тўртта томонига қаратилган, ҳозир ундан учтаси қолган, тўртинчиси бузилиб кетган. Боғчадарвоза (Шимолий ва Урганч) дарвозахоналарининг узунлиги қарийб 10 метр, кенглиги 5 метр бўлиб, икки гумбазли тимдан иборат. Ён томонларида ярим доира шаклидаги миноралар бор. Миноралардa кичик-кичик гумбазлар бўлиб, улар қатор тахмонлар билан бирлаштирилган.

Полвондарвоза (Шарқий ва Ҳазорасп дарвозаси)нинг олтита гумбази бўлиб, тимдан иборат. Тимнинг икки томонида кичик-кичик тахмонлар бор. XVII-XVIII асрларда бу тим хон турмаси, тахмон эса қамоқхона бўлиб, бу ерда маҳбуслар сақланган. XIX аср бошларидаёқ қочиб қутулмоқчи бўлган қуллар қулоқларидан Полвондарвозага михлаб қўйилган. Хоннинг фармонларини халққа Полвондарвоза олдида туриб эълон қилиш расм бўлган. Кейинчалик қамоқхона бошқа жойга кўчирилган. Қадимги дарвозалар бузилиб, янгилари қурилган. Ичанқалъа томонидаги дарвоза устида арабча ёзилган кўк кошинли лавҳадаги ҳарфлар ҳисоби йиғиндиси бинонинг 1806 йилда қурилганлигини кўрсатади.

Дишанқалъа томонидан дарвозалар жимжимадор қилиб ишланган. Тошдарвоза (Жанубий дарвоза) пишиқ ғиштдан қурилган. Эндиликда дарвозанинг ёғоч тавақалари олиб ташланган. Унинг атрофидаги соқчилар хоналари сақланиб қолган. Тўртинчи дарвоза бўлган Отадарвоза 1920 йилда бузиб ташланган, чунки у транспортнинг ўтишига халақит берган. Бу дарвоза деворнинг ғарбий қисмида Кўҳна арк билан Муҳаммад Аминхон мадрасаси ўртасида бўлган. Қоронғи тушиши билан Ичанқалъанинг барча дарвозалари бекитилар ва соқчилар билан қўриқланарди. Кечқурун ва кечаси фақат дарвоза остидаги кичик эшикча орқали ўтиларди. Ичанқалъа девори бир неча марта бузилган ва яна тикланган. Бу деворлар сўнгги марта 1741 йилда Эрон шоҳи Нодирнинг босқини натижасида бузиб ташланган ва у 1785 йилда тикланган. Ҳозирги кунда қайтадан таъмирланган.

Муҳим тарихий ёдгорликлардан Кўҳна арк Жума масжид, Оқмасжид, Уч авлиё мақбараси, Шерғозихон мадрасаси, Оллоқулихон карвонсаройи ва тими, Қутлуғ Мурод иноқ мадрасаси, Паҳлавон Маҳмуд мақбараси, Муҳаммад Амин Иноқ мадрасаси, 163 хонадан иборат Тош ҳовли саройи ва бошқалар Хиванинг бугунги кўркига яна гўзаллик қўшиб турибди.

Бу ёдгорликлардан Паҳлавон Маҳмуд мақбараси ҳақида тўхталадиган бўлсак, Паҳлавон Маҳмуд мақбараси марказий бино ва унинг ёнига солинган кичикроқ бинодан иборат.

Марказий бинонинг усти яшил гумбаз билан ёпилган, гумбаз устига зарҳалланган куралар ўрнатилган. Марказий бино ичида Хива хонларининг даҳмаси бор. Ўртага Хива хони Муҳаммад Раҳим I сағанаси, чап томонга Абулғозихон ва Анушахоннинг қора мармар сағаналари қўйилган. Ҳовлида Орангхон ва унинг онаси Латифахоним сағаналари бор. Ҳовлининг ўнг томонида XX аср бошида алоҳида бир бино қурилган. Асфандиёрхон бу бинога ўзи ва оиласи учун учта сағана қурдирган. Юқори томонда иккинчи қаватдан мадраса талабалари учун бир неча ҳужралар бўлган. Паҳлавон Маҳмуд мақбараси 650 йил давомида диний зиёратгоҳ бўлиб келган. Паҳлавон Маҳмуд аслида ҳунарманд, ҳаддан ташқари кучли одам бўлган, шунинг учун ҳам у «Паҳлавон» лақабини олган. Турли мамлакатларда уни турли жиҳатдан билишади. Бунга ажабланмаса ҳам бўлади, ахир у ҳам жангчи, ҳам ҳунарманд, ҳам ўткир лирик шоир, ҳам донгдор курашчи бўлган. Эронда ҳанузгача у авлиё курашчиларнинг ҳомийси ҳисобланади, Ҳиндистонда у шоир бўлиб танилган.

Паҳлавон Маҳмуд ўз ватани Хивада эса жозибадор рубоийлар яратган шоирдан кўра кўпроқ касалликларни даволовчи авлиёликда шуҳрат қозонган.

Паҳлавон Маҳмуд сағанаси ҳаво рангда бўлиб, нақшдор кошин билан ишланган.

Жума масжид бир қаватли, текис томли иморат бўлиб, 213 устуни бор. Қадимги нақшли устунлардан ҳозиргача ўн бештаси сақланиб қолган, бошқалари ўрнига оддий устунлар қўйилган. Жума масжиднинг ёғоч устунлари алоҳида диққатга сазовордир. Бу устунлар ўйма нақшлар билан безатилган. Бир ривоятга кўра, бу устунлар, қадимги Хоразм пойтахти — Қиёт (ҳозирги Қорақалпоғистон Республикасидаги Беруний) шаҳридан келтирилган.

Муҳаммад Аминхон мадрасаси икки қаватли, бу катта мадраса Ичанқалъанинг ғарб томонида, Кўҳна арк рўпарасида жойлашган. Мазкур мадраса ўзининг жуда катта кўлами, чиройли пештоқи ва калтаминор (қуриб битказилмаган минор) деб аталадиган катта минораси билан ғоят гўзал. Бу минорани бутун Марказий Осиёдагина эмас, балки бутун мусулмон Шарқида ҳам энг баланд минора қилиб қуриш мўлжалланган. Хивада кўпдан бери яшаб келаётган кишиларнинг айтишларича, бу бино тарихи Хива билан Бухоро ўртасидаги феодаллар уруши даври учун характерлидир. Хива хони Муҳаммад Амин «тепадан Бухоро кўринадиган» бир минора қурдиришга аҳд қилган. Хива тарихчиси Мунисniнг қисқача маълумотига кўра, кўп ўтмай хон вафот қилганлиги сабабли минора қуриб битказилмай қолган. Аммо халқ орасида бошқача нақл бор: Бухоро амири Хивада ҳаддан ташқари катта қурилиш бошланганлигидан хабар топиб, Бухорода ҳам шундай минора қуришга аҳд қилди. Хон уста билан гаплашиб, унинг Хивада қураётган минорани битказгандан кейин Бухорода ҳам худди шундай минора қуришга розилигини олган. Хива хони бир ривоятда айтилишича бундан хабар топган ва устани минора тепасидан ташлаб юборишга буюрган. Бошқа бир ривоятга кўра, хон устани минорага қамаб қўйган ва қурилиш битгандан кейингина чиқариб юбормоқчи бўлган. Хоннинг ёмон ниятини сезиб қолган уста кечаси минорадан арқонга осилиб тушиб қочиб кетган. Қурилиш битмай қолган. Бу мадраса ва минора 1852-1855 йилларда қуриб битказилган.

Гўзал ва навқирон Хиванинг қадимий, тарихий обидалари кўз қорачиғидек сақланиб, янада ободонлаштирилмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил январь ойидаги «Хива шаҳрининг 2500-йиллиги юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида» қабул қилган қарори муносабати билан шу кезларда кенг кўламда тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Хиванинг ҳар бир фуқароси шу гўзал юртда туғилиб, вояга етганидан фахрланса арзийди, чунки ўтмишда бу шаҳарда буюк алломалар, яъни Ал-Хоразмий, Ал-Беруний, Мунис Хоразмий, Феруз тахаллуси билан ижод соҳасида кўпгина олимларни лол қолдирган Муҳаммад Раҳимхон, Огаҳий ва бошқалар яшаб ижод этган. Уларнинг қўлёзмаларини ўрганиш ва ўзлигимизни англаш, минг йиллик тарихий тараққиёт йўлидаги янгиликларни очиш ва ўз халқимизга етказиш бизнинг асосий бурчимиздир.

Гулором МАШАРИПОВА,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

Кўргазма хоналарида

НАФИС РАНГЛАР ЖИЛОСИ

Шаҳримиздаги Ҳиндистон маданият марказида ёш ўзбек рассомларининг «Ҳиндистон ҳақидаги тушлар» деб номланган кўргазмаси очилди. Кўргазманинг ўзига хос тарафи шундаки, тасвирий санъатнинг батик жанри бўйича ўтказилди. «Батик» тушунчаси ҳозирда айримлар учун бироз тушунарсиз туюлиши мумкин. Батик — қадимий ўзига хос анъанага эга бўлган, тасвирий санъатнинг ҳарир матоларга нақш чизиш усули. У ҳақида XII асрга доир ҳинд қўлёзмаларида ҳам маълумотлар мавжуд.

Маннон Уйғур номидаги Тошкент Давлат санъат институти битирувчилари Раъно Мирахмедова, Лола Сайфий, Наталья Кучина, Ирина Лисенко, Ойдин Оллоберганова каби иқтидорли ёш мусаввираларнинг нафис матога ишланган асарлари кўргазмада намойиш этилди.

— Батик наққошлиги, — деди биз билан суҳбатда Раъно Мираҳмедова, — Ҳиндистон, Индонезия, Африка мамлакатларида азал-азалдан маълум ва машҳурдир. Европада батик XX аср бошларида безакли матога ишлаш орқали оммавийлаша борган. Бизнинг ўзбек аёлларининг чиройли ва кўркам либосларга ихлоси бўлакча эканини ҳисобга оладиган бўлсак, батикнинг афзаллик томони шундаки, ундан рўмол, шарф, бўйинбоғ, мўъжаз рўмолчалар, хона безакларини тайёрлашда кенг қўллаш мумкин.

Марказ директори вазифасини бажарувчи жаноб Б. К. Сингхнинг таъкидлашича, тасвирий санъатнинг батик жанри тимсолида қизил ранг муҳаббат, ёшлик, оиладаги бахт, сариқ ранг серунум ҳосилни англатса, ҳаво ранг эртанги кунга ишонч, умид рамзи экан.

— Кўргазмани ташкил этишдан асосий мақсад эса ёш ўзбек рассомларини қўллаб-қувватлаш билан биргаликда Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик, тинчлик ҳамда маданий алоқаларни янада ривожлантиришдир, — деди жаноб Сингх.

Бизнингча ҳам Ҳиндистон маданият маркази ўз олдига қўйган мақсадига эриша олди.

Назокат УСМОНОВА.

Мукаррам Алимова ўзининг 40 йилдан зиёд умрини ёш авлодга ўзбек тили ва адабиёти фанидан сабоқ беришга бағишлаб келяпти. Акмал Икромов туманидаги 123-ўрта мактабда ишлаб келаётган бу муаллимани мактаб жамоаси чуқур ҳурмат қилади.

Равиль Альбеков олган сурат.

Фанимиз фидойилари

КАМОЛОТ ПИЛЛАПОЯЛАРИ

Яхши ерга ташланган сара уруғнинг сара ҳосил бериши сир эмас. Ижод ҳам худди ана шундай. У қулай муҳит-шароитда чуқур илдиз отади, барқ уриб япроқ ёзади, ширин-шакар мевалар беради. Лекин у кунларга етгунча эса ўқиш, изланиш, неча-неча ойдин тунларни бедор ўтказмоқ даркор. Бунинг учун эса чидам, сабр-тоқат, матонат, кучли ирода зарур...

Абдуҳамид Маҳсумов Тошкент политехника институти кимё-технология факультетини имтиёзли диплом билан битириб, Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги кимё ва физика полимерлар институтида лаборант бўлиб ишлаётганига ҳали олти ой бўлмай туриб уни академик Ҳамдам Усмонов қабулига чақиртирди.

— Сизни Москвага, аспирантурага юборсак нима дейсиз? Эплай оласизми? Чунки сиз ўзбекистонлик илк қалдирғоч кимёгарлардан бири сифатида борасиза, Москвага.

Абдуҳамид узоқ ўйлади ва охири онаси Хайри аянинг оқ фотиҳасини олди.

Биринчи синов шу ернинг ўзидан бошланди. Аспирантурага кириш имтиҳонини Ўзбекистон Фанлар академиясининг ўша пайтдаги президенти, академик Обид Содиқовга топширди. Кимё фанининг кўзга кўринган арбобларидан бири, академик Обид Содиқов ёш изланувчан Абдуҳамид Маҳсумовнинг билими ва қобилиятига юксак баҳо берди.

Абдуҳамид Маҳсумов Москвада — собиқ СССР Фанлар академиясининг элементоорганик бирикмалари институтига йўлланма билан аспирантурага кириш учун жўнаб кетди. Олдинда эса жуда катта довонлар турарди. А. Маҳсумов илк бор ана шу институт директор ўринбосари, академик В. В. Каршак билан учрашди, муддаосини айтди.

У вақтларда бундай олий даргоҳда илм қилиш учун унча-бунча одамнинг кучи, билими етмасди. Москвадек шаҳри азимда яшаб, шу ердаги университет ва институтларни битирган аспирант ва изланувчилар кира олмаган мўътабар даргоҳга ўзбекистонлик оддий косиб фарзандининг қабул қилиниши ўша кезлардаги собиқ СССР Фанлар академиясининг президенти, академик А. Н. Несмеянов, профессор А. М. Сладковлар олдида берилган қойилмақом, лўнда-лўнда жавоблар дунёга машҳур бўлган бу олимларни ҳам ҳайратга солди.

А. Маҳсумов институт аспиранти. Лекин кутилмаганда яна янги бир синов. Академик В. В. Коршак ҳали илмий мавзуи тасдиқланмаган аспирантга 3 ой муддат ичида ҳамма фанлар юзасидан номзодлик синовини топширишни шарт деб қўяди ва шу ҳақдаги буйруққа имзо чекади. Тарихда илмий иш ҳали бажарилмай туриб номзодлик синовини топшириш. Бу нарса синаш мақсадида қилинган тажриба эди. Лекин бу синов кутилганидан аъло даражада ўтди. Изланувчан А. Маҳсумов жаҳон тан олган академиклар олдида баралла туриб жавоб берди, имтиҳонлар аъло баҳоланди.

Бу воқеадан ўзбекистонлик кимё олимлари ҳам қойил қолишди. Шу боис академик Ҳамдам Усмонов ўзи Москвага бориб воқеадан батафсил хабар олиб қайтди. Ёш иқтидорли ўзбек олими А. Маҳсумовга қарата:

— Укам, сиз ўзбек олимларининг илмга қодир эканлигини яна бир карра амалда исбот этдингиз. Ўзингиздан кейинги авлод учун ҳам пойтахтда илм чашмасига йўл очдингиз, — дея юқори баҳо берди...

Ана шундан бери орадан йиллар ўтди. Шу давр ичида Абдуҳамид Маҳсумов камолот пиллапояларидан ўтиб, ўзи ҳам устозлик даражасига етди.

1-Тошкент Давлат тиббиёт институти «Биоорганик ва биологик кимё» кафедраси шундай серунум маскан, гўшаки бу ерда тафаккур ниҳоллари доим ям-яшил барг ёзади, ҳар бир ёш истеъдод ўз ижод йўлида камол топади. «Биоорганик ва биологик кимё» кафедраси мудири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ихтирочи, кимё фанлари доктори, профессор Абдуҳамид Маҳсумов шу ижод бўстонининг миришкор соҳиби, меҳрибон устоз, мураббийси. Она табиат устозга ажойиб фазилат тортиқ этган, у илмга, изланишга, иқтидорли ёшларни тарбиялашга, ўқитишга ташна. Шогирдлари камолини кўриш, уларни эл хизматига сафарбар қилишдек олижаноб ишга бош-қош бўлишдек эзгу ниятни дилига жо қилган Абдуҳамид Маҳсумов фанимиз истиқболи йўлида фидойилик кўрсатаётган, ўз илмий фаолияти ва ҳаёт йўли мобайнида инсон саломатлигини сақлашдек савобли вазифани сидқидилдан бажариб келаётган минглаб захматкашлардан биридир.

Бинобарин Абдуҳамид Маҳсумовнинг фанимиз равнақи йўлида кўрсатаётган саъй-ҳаракатлари, тунларни бедор ўтказиб қилган тинимсиз изланишлари, камолот пиллапоялари сари қўйган ҳар бир қадами ҳар қанча таҳсинга лойиқдир. Ўтган куни 1-Тошкент Давлат тиббиёт институтида таваллудининг олтмиш йиллиги муносабати билан ўтказилган мароқли тадбирда сўзга чиққан унинг ҳамкасблари ва шогирдлар эътирофи, олимнинг фанимиз равнақи йўлида эришган муносиб обрў-эътиборига берилган баҳолар юқорида айтган фикримизга яна бир ёрқин мисолдир.

Қутбиддин НИЗОМОВ,
шифокор.

ЖАМИЯТ, ҚОНУН, ТАРТИБОТ

Мирзо Улуғбек тумани ички ишлар бошқармасида милиционер-ҳайдовчи бўлиб ишлаётган, милиция катта сержанти Олимбой Қурбонов мана 24 йилдирки ички ишлар идораларида хизмат қилмоқда. Асли тўрткўллик бўлган бу йигит ўз ишининг фидойиси.

Олимбой ака бошида бироз қийналди ҳам. Ўшанда Шайхонтоҳур тумани ИИБсида милиционер-ҳайдовчиликдан бошлаганди ишни. Тажриба етишмаслиги панд берган пайтлари ҳам бўлди. Ўргатишди. Ўзи ҳам изланди, билмаганини сўраб олди. Хуллас ҳаёт мактабининг турли синовларидан муваффақиятли ўтди. Меҳнатлари зое кетмади. Бошқармадагилар унинг тиришқоқлиги, меҳнатсеварлигини яхши билишади, ҳурмат қилишади.

У жиноятчилар билан кўп бор юзма-юз тўқнашган. Қўлга тушириб ИИБга олиб келган ҳолларига тўхталсанг шунинг ўзи бир тарих...

Сергак посбонлар

ОСОЙИШТАЛИК ЙЎЛИДА

«Турон» меҳмонхонаси олдидан ўтиб кетаётган аёл кишининг бўйнидаги тилла тумори номаълум кимса узиб олиб қочганлигини эшитгач машинада талончининг пайига тушишди. Шу ердаги пана жойлардан қочган бўлса керак дея тахмин қилишди. Бошқа очиқ жойлардан юрмайди. Қўлга тушиб қолишдан қўрқади. Машинани сал чеккароқ олиб қўйиб талончини қидиришга тушишди. Уларни ўтиб кетишса керак дея яшириниб турган йигит кўп қаватли уйлар орасидан қоча бошлади. Тажрибали милиция ходими талончини қувлаб тутиб олди. Жиноятчиликни содир қилган кимса ҳеч қаерда ишламайдиган, ўқимайдиган 16 ёшли Д. Галиев бўлиб чиқди. У қилмишига яраша жазосини олди.

— Бу воқеа эса Тошкент шаҳар ИИББси пост-патруль хизматида ишлаб юрганимда бўлганди, — дейди Олимбой ака. — Шеригим билан чақириқ бўйича кетаётгандим. Йўлда бир йигитнинг йўл чеккасида такси тўхтатиш учун турганлигини кўриб қолдим. Кўзимга шубҳали туюлди. Шеригимга уни тўхтатиб текшириб кўриш лозимлигини айтгандим у ҳам «Нимагадир шу йигитнинг ҳаракатлари сал бежороқ кўринади, гапингизда жон бор», — деди. Тушдик. Йигитга ўзимизни таништириб ҳужжатларини сўраганимизда у ҳеч қандай ҳужжати йўқлигини айтди. Ёнида турган катта қоғоз қутида нима борлигини сўраганимизда у бўлса «Эски-туски нарсалар», деб қўя қолди. Текшириб кўрсак хорижда ишлаб чиқарилган «Голдстар» телевизори бўлиб чиқди. Сўраб суриштирсак у қаердан ва кимникидан олганлигини айтиб беролмади. Текширишлар шуни кўрсатдики, телевизор шу атрофдаги хонадонлардан биридан ўғирланган бўлиб чиқди. Дарров уни Акмал Икромов тумани ИИБ сига олиб келдик.

Бунақа воқеалар Олимбой аканинг ҳаётида кўп бўлган. Олимбой ака жамоасидаги каби маҳаллада ҳам ўз обрў-эътиборига эга инсон. Тўй-ҳашамларда маҳалла жонкуяри, Тошкент шаҳар ИИББсида ватанпарварлик ҳисси билан хизмат қилаётган милиция катта сержанти Олимбой Қурбоновга ўхшаган ходимлар жуда кўпчиликни ташкил қилади. Биз уларга масъулиятли ишларида омадлар тилаб қоламиз.

Мирза АБДУЛЛАЕВ.
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати ходими.

Ҳуқуқий давлат сари

АСОСИЙ МУҲРДОРЛИК ИДОРАСИ

Киши ҳаётидаги ҳар бир ўзгаришлар нотариус хизматисиз асло амалга ошмайди. Машина, уй сотиб олиш ишларими, меросни расмийлаштиришми, хуллас инсон ҳаётидаги ҳуқуқий ҳаракатларнинг бари ушбу идоралар орқали тасдиқланиб кучга киради. Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан турмушимизда юз бераётган туб ўзгаришлар ушбу соҳани ҳам четлаб ўтмади. Бинобарин нотариус хизмати янада такомиллашиб, унинг вазифаларига янгилари қўшилиб бормоқда. 1-Тошкент давлат нотариал идорасининг катта нотариуси Шерзод Есенбоев билан суҳбатимиз ҳам шу хусусда бўлди.

— Шерзод Зиёдович, шаҳардаги энг асосий муҳрдорлик идораси ҳисобланасизлар, суҳбатимизни нотариуснинг мақсад ва вазифаларидан бошласак.

— Аввалабмор шуни айтиш керакки, нотариал идораларда муросали ишлар кўрилади. Биз битимларни (машина, уй-жой олди-сотдиси ва ҳоказолар), турли ташкилотлар, фуқаролар ўртасида тузилган шартномаларни, ҳужжатлар нусхаларини, шахсларнинг имзоларини тасдиқлаймиз, мерос ҳуқуқи гувоҳномаларини берамиз, юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи бошқа ҳаракатларни амалга оширамиз. Тўғри, туман нотариусларида ҳам шу каби ишлар бажарилади. Бироқ мерос, ҳовли-жой олди-сотдилари фақат бизда тасдиқланади. Бундан ташқари чет элга чиқаётган кишиларнинг ҳужжатларини ҳам халқаро андозаларга мос қилиб тасдиқдан ўтказиш бизнинг зиммамизда.

— Кейинги пайтларда янги ижтимоий-иқтисодий муносабатларга ўтилиши сабабли барча соҳаларда фаолият юритиш услублари ўзгариб бормоқда. Нотариус соҳаси ҳам бундан мустасно бўлмаса керак?

— Дарҳақиқат, бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтишимиз натижасида бизнинг иш кўламларимиз ҳам кенгайиб кетди. Уч-тўрт йил олдин битта нотариус ойига 800 тага яқин ҳаракатни амалга оширарди. Ҳозир эса бу кўрсаткич 300-400 тага тушди. Бу ҳам бўлса штатларнинг кўпайтирилиши натижасидадир. Ҳозирги кунда 1-шаҳар давлат нотариал идорасида 23 та олий маълумотли нотариус, 4 та маслаҳатчи халқ хизматидадир. Бир сўз билан айтганда, биз кўрадиган масалалар салмоғи кескин ошди. Масалан, 1991 йилгача машиналар олди-сотдиси воситачи дўконлар томонидан амалга ошириларди, ҳозир бу иш бизнинг тасарруфимизда. Илгари квартиралар давлатга тегишли бўлиб, хусусий ҳовли-жойлар камдан-кам сотиларди. Квартиралар хусусийлаштирилгач, уларнинг олди-сотдиси ҳам авж олиб кетди. Демак, ушбу операциялар ҳам нотариал тартибда тасдиқланиши керак. Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда фуқаролик кодексига ҳам тегишли ўзгартишлар киритилди. Ёки яна бир оддий мисол: илгари фуқаролар бир-бирларига қарзни асосан оғзаки келишган ҳолда беришарди. Ҳозир бу иш қонуний тарзда бўлиши, қолаверса алданиб қолмаслик учун қарз бериш ишлари ҳам нотариусларда ҳужжатлар орқали расмийлаштириляпти. Кўплаб фирмалар, қўшма корхоналар ташкил этилмоқда, тадбиркорлар фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг таъсис шартномалари, низомлари эса нотариал тартибда тасдиқланиши керак. Фермерлар, тадбиркорлар сармояларини вужудга келтиришлари учун банкдан қарз олишлари даркор. Бу операция эса гаров шартномалари тузиш орқали амалга оширилади. Яъни катта миқдорда банкдан қарз олаётган киши энг қимматбаҳо нарсаларини — уй-жойи, машинасини гаровга қўяди. Ҳали келгусида бажарадиган хизматларимиз яна ҳам кўпайиши мумкин.

Шу ўринда бир истагимни баён этмоқчи эдим. Жуда кўп хизмат турларини амалга ошираётганлигимиз сабабли давлат бюджетига ҳам тушумларимиз ортиб боряпти. Шу маблағлардан нотариус идораларини замонавий техника воситалари билан таъминлаш, ходимлар учун қўшимча штатлар ажратиш учун сарфланса нур устига нур бўларди.

— Эшитишимизча, нотариус бўйича янги қонун лойиҳаси тайёрланаётган экан.

— Ҳақиқатан ҳам давр тақозоси билан нотариус хизматига оид янги қонун яратишнинг фурсати етган эди.

Ва янги қонун лойиҳаси тайёрланиб Олий Мажлисга топширилиш арафасида. Лойиҳада кўзда тутилганидек, давлатники билан бир вақтда хусусий нотариуслар ҳам ташкил этилиши мумкин. Давлат қонунлари асосида ишлайдиган хусусий нотариуслар ўз хизматлари учун жавобгарликни тўлалигича бўйинларига оладилар. Яъни, хусусий нотариуснинг нотўғри хизмати орқали мижозга зарар етса, у шу идорадан ундириб олинади. Хусусий нотариусни эса катта тажрибага эга шу соҳа ходимлари лицензия олиш орқали очишлари мумкин бўлади. Бундай идораларнинг тўғри фаолият кўрсатишларини таъминлаш учун эса Адлия вазирлиги ва унинг жойлардаги бошқармалари томонидан қатъий назорат ўрнатилади.

— Қандай муаммолар бор?

— Муаммолардан бири шуки, ҳозир айрим кишилар уй олди-сотдиси билан шуғулланадиган турли фирмалар, даллоллик қилаётган маклерларга ҳам мурожаат қилишмоқда. Албатта улар орасида тўғри-нотўғри ишлайдиганлари бор. Улар нотўғри ахборотлар беришлари, ҳужжатларни талабга жавоб бермайдиган даражада тайёрлашлари, ёхуд фуқароларни алдаб қўйишлари мумкин. Шу сабабдан маслаҳат олмоқчи бўлган кишиларга шаҳар нотариал идораларига келишларини маслаҳат берамиз.

Суҳбатни Дилшод ИСРОИЛОВ ёзиб олди.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

Собиқ турмуш ўртоғим ҳеч қаерда ишламайди. Икки фарзандим учун ундан қай тартибда алимент олишим мумкин?

Нафиса Усмонова, Чилонзор тумани.

Алимент фойданинг ҳар қандай туридан ундирилади. Шунга кўра сиз шикоят билан турар жойингиздаги суд идорасига мурожаат қилишингиз керак. Шикоятингиз асосида собиқ эрингизнинг турар жойидаги суд ижрочиси эрингизнинг даромадини аниқлайди. Агар собиқ эрингиз якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланадиган бўлса, унда ўша туманнинг солиқ идорасига мурожаат қилишингиз зарур ва суд барча муаммоларни ижобий ҳал қилиб беради.

* * *

Фарзандимда туғма юрак нуқсони бор. Эшитишимча бундай боланинг боқувчисига имтиёзлар бор экан. Шу тўғрими?

Муҳаббат Отаева, «Чевар» ҳиссадорлик жамияти ишчиси.

Агар бола ВТЭК қарорига кўра туғма юрак нуқсони ташҳиси билан ногирон дея эътироф этилган бўлса, унинг боқувчиси маълум миқдорда нафақа олишга ва имтиёзларга эга.

Жавобларни Малоҳат СОБИРОВА тайёрлади.

Диққат, ўсмирлар тарбияси

БАРЧА МАСЪУЛ

Сўнгги йилларда ўсмирлар ўртасида қонунбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш борасида ҳуқуқий тарғибот муассасалари ва маҳалла фаоллари халқ таълими бўлими ходимларига суянган ҳолда кўпгина ишларни амалга оширмоқдалар. Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси тарбиявий ишлар бўйича бош мутахассиси Омон Мамасолиев билан ўтказилган суҳбат ана шу ҳақда бўлди.

— Омон Чўлпонович, мактаблар ва билим юртлари ўқувчилари ўртасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича ҳуқуқий тартибот муассасалари билан ҳамкорликда 1995 йилда қандай тарбиявий ишлар амалга оширилди?

— Мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчи ва талабалари ўртасида қонунбузарлик ва жиноятларнинг олдини олиш бўйича тааллуқли ташкилотлар, кенг жамоатчилик ҳамкорлигида бирмунча амалий-тарбиявий ишлар амалга оширилди. Жумладан, Республика Халқ таълими, Ички ишлар, Адлия ва Соғлиқни сақлаш вазирликлари, Республика прокуратураси, шаҳар ҳокими маҳкамасига қарашли нуфузли ташкилотлар томонидан йўлланган таклифлар ва тавсияномаларни ҳаётга тадбиқ этмоқдалар. Айниқса, шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси, прокуратура ва «Маҳалла» жамғармаси кенгаши фаоллари ҳамкорлигида ўсмир талабалар ва уларнинг ота-оналари ўртасида ноқонуний ишларнинг олдини олиш бўйича ўтказилган «Бозор», «Тўсиқ», «Ювиш», «Кўча» каби рейд-операциялар ўзининг ижобий самарасини бермоқда.

Қонунбузарликларнинг олдини олиш бўйича таҳлиллар юқорида номлари кўрсатилган ташкилотларнинг масъул ходимлари иштирокида ишлаб чиқариш кенгашларида бир неча бор кенг муҳокама қилинди ва тегишли чоралар кўрилди.

Масалан, ана шундай йиғинларда ўсмирларни жиноят сари етаклаётган сабаблар, яъни ота-оналарнинг тарбияга лоқайдлиги, қонунни билмаслиги, ўсмирни бирор иш ёки тўгарак билан қамраб олмаганлиги, дарсларнинг қизиқарли эмаслиги туфайли улар машғулотларга қатнашмаслиги каби воқеалар алоҳида таъкидланди.

— Бу борада тарбия муассасалари ва ҳуқуқ-тартибот ташкилотларининг масъул ходимлари ҳам яқиндан ёрдам беряптиларми?

— Ҳа, албатта. Улар иштирокида амалий-семинарлар 21, 59-мактаблар қошида, савол-жавоб кечалари 27,64-мактабларда, ҳуқуқшунослар билан учрашув-мулоқотлар 254,273-мактабларда бўлиб ўтди. Телевидение, радио ва матбуотда чиқишлар қилинди. Бир қатор кўрик-танловлар ўтказилди. Айни кунларда тарбия муассасаларида ота-оналар ва маҳалла фаоллари учун ҳуқуқий университетлар ишламоқда.

«Маҳалла» дастурининг асосий йўналишларидан «Боғча-мактаб-билим юрти-маҳалла-кенг жамоатчилик» бўйича амалий ишлар йўлга қўйилди. Юқоридаги масалаларни ўз ичига қамраб олишда ҳар хил кўрик-танловлар ўтказилди.

Ўтказилаётган тадбирларда ўқувчилар онгига миллий қадриятларни сингдиришга, уларни ўзбекона анъаналари, урф-одатлар руҳида тарбиялашга, билим ва тафаккурини ҳар томонлама такомиллаштиришга, қонун устиворлигининг туб мазмун-моҳиятини улар онгига сингдиришга қаратишмоқда.

Ушбу масалаларни амалга оширишда, турар-жойлардаги тарбиявий ишларни маҳалла фаоллари, ички ишлар ва вояга етмаганлар билан ишловчи комиссиялар ҳамкорлигида олиб боришда, қонунбузарликка йўл қўймасликда педагоглар, спорт инструкторлари ва ота-оналар жалб қилинмоқда.

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ёшларнинг ҳуқуқий таълимни такомиллаштиришнинг комплекс дастури тўғрисида»ги қарори тарбия муассасаларида қандай амалга оширилмоқда?

— Мазкур қарорга мувофиқ Тошкент Давлат юридик институти таркибидаги ўқитувчилар малакасини ошириш факультетида ҳуқуқий малакани оширишга шаҳар мактаблари ва билим юртларидан ўқитувчиларни юбориб, уларга малакасини ошириш учун ҳар томонлама ёрдам берилди.

Олиб борилаётган тарбиявий ишларнинг аксарияти ўқувчиларнинг шахсий имконияти, мойилликлари, интилишларини қондиришга қаратилган. Ҳозирги кунда мазкур билим масканларида 1253 нафар тарбияси оғир ўқувчилар турли тўгаракларга қабул қилиниб, доимий педагогик назоратга олинганлар.

Шуни ҳам айтиш керакки, айрим мактаб ва билим юртларида ўқувчиларни тўгаракларга жалб қилиш талаб даражасида олиб борилмаяпти. Оммавий тадбирлар ўтказишда айниқса, Мирobод тумани муассасалари орқада қолмоқда. Ўсмирлар клубларининг 46 таси моддий ёрдамга муҳтож, улардаги жиҳозлар талабга жавоб бермайди. Жумладан, Чилонзор туманидаги ўнта ўсмирлар клубларидан иккитаси, Шайхонтоҳур туманида бор-йўғи биттаси фаолият кўрсатмоқда. Бу каби ҳолатлар Ҳамза, Юнусобод, Бектемир туманларида ҳам мавжуд. Жойлардаги ўсмирлар клубларига қарашли чўмилиш ҳавзалари, спорт майдончалари қаровсиз ҳолда сақланмоқда.

Тарбиявий ишлар таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, 1995 йилда ТШХТББга Ички ишлар бош бошқармасидан йўлланган 104 та тезкор маълумот ўз тасдиғини топди. Бу кўрсаткич 1994 йилдаги кўрсаткичга нисбатан 14 тага камайган.

— 1996 йил бошқармада амалга ошириладиган иш режалари ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Мақсадимиз 1995 йилда бажарилмаган ишларимизни шу йилда тўлиқ амалга ошириш. 1996 йил иш режамизга авваламбор тарбия масканларида айрим мутасаддиларнинг қонунни билмасдан ўсмирларни ноқонуний равишда ҳисобдан чиқариш, назоратсиз қолишига имкон яратганлиги учун қонунбузарлик қилишига сабаб бўлганлиги эслатилиб, бу борада махсус ўқишлар ташкил қилинади.

1996 йилда республикамизнинг барча соҳаларида туб ўзгаришлар бўлиши кутилмоқда. Биз ҳам иш фаолиятимизни имкон қадар яхшилашга интилмоқдамиз. Шунингдек, ўсмирлар ўртасида қонунбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олишга барча мутасаддиларни кенгроқ жалб қилишга, ўзаро ҳамжиҳатликка эришишга, қонуний ҳужжатлар мазмунини тарғиб этишни назорат қилишга асосий эътиборни қаратганмиз.

Суҳбатдош Маъмура РЎЗИЕВА.

Тажрибалар — ҳаётга

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

Ҳозирги кунда олдимизда турган вазифалардан бири — жиноятчиликнинг олдини олишда ички ишлар идоралари ва маҳалла қўмиталарининг ҳамкорлигини янада ривожлантириш, бунинг учун биринчи навбатда ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтиришдан иборатдир. Қаерда ана шу масалаларга муҳим эътибор қаратиларкан, албатта шу маҳалла ҳудуди тинч-осойишта бўлади.

Ҳамза туманидаги Нодира маҳалласида мунтазам равишда турли мавзуларда тадбирлар ўтказиб туриш яхши одат тусига кирган. Бунда айниқса ички ишлар идоралари билан уйғунликда фаолият юритишга алоҳида эътибор қаратилади. Яқинда маҳаллада яна шундай ибратли тадбир ўтказилди: маҳалладошлар иштирокида ички ишлар идоралари раҳбар ходимлари билан қизиқарли учрашув бўлиб ўтди. Унда Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари, милиция полковниги Т.Худойберганов, Ҳамза тумани ИИБ бошлиғи, милиция подполковниги Б.Орифжонов, шу туман ИИБ бошлиғининг ўринбосари, милиция майори Б.Алихонов, Ҳамза тумани ИИБ жиноятчиликнинг олдини олиш бўлинмаси бошлиғи, милиция майори С.Сатторов, туман ИИБ паспорт бўлинмаси инспекторлари, ҳудуд нозирлари иштирок этишди.

Дастлаб Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Т.Худойберганов сўзга чиқиб шаҳарда жиноятчиликнинг олдини олиш ва содир этилган жиноятларни очиш бўйича олиб борилаётган ишлар, хусусан ҳозирги вақтда жиноятчиликнинг ҳолати тўғрисида гапирди. Кейинги вақтда мунтазам равишда ўтказиб келинаётган кенг қамровли «Тозалаш», «Ҳашар», «Тун», «Арсенал», «Кўча» тадбирлари ва улар орқали жиноятчиликка барҳам бериш ҳамда содир этилганларини очиш, қидирувдаги жиноятчилар ва бедарак йўқолганларни топиш бўйича эришилаётган ижобий натижалар хусусида тўхталиб ўтди.

Ҳамза тумани ИИБ бошлиғи Б.Орифжонов эса туман ички ишлар бўлими томонидан олиб борилаётган ишлар, ўтказилаётган тадбирлар, бу борада ўтган йили эришилган ютуқ ва камчиликлар ҳақида сўз юритди.

Юз берган жиноятларни қисқача таҳлил қилиб, кейинги вақтда ёшлар ўртасида жиноятчилик ҳоллари бирмунча ўсганлиги, бунинг олдини олиш мақсадида эса осойишталик посбонлари, маҳалла оқсоқоллари ва фаоллари билан учрашувлар ва тарбиявий соатлар ўтказиб боришлари мақсадга мувофиқ бўлишини таъкидлади.

Ҳамза тумани ИИБ бошлиғининг ўринбосари Б.Алихонов асосан муқаддам судланган шахслар билан олиб борилаётган профилактик ишлар, ушбу маъмурий ҳудуддаги ҳудуд нозирларининг иш фаолияти тўғрисида тўхталиб ўтди. Унинг сўзларидан маълум бўлдики, ўтган йили ҳудуд нозирлари томонидан майда безорилик содир этгани учун 86 киши, яшаш ва иш жойининг тайини бўлмаган 27 киши дайди сифатида ИИБга олиб келиниб, уларга чора кўрилган. Маъмурий ҳудуд бўйича 41 киши муқаддам судланганлар рўйхатида турибди ва улар билан профилактик ишлар олиб борилмоқда.

Маҳалла оқсоқоли Н.Ҳасанов хонадонларда паспорт тизимини текшириб чиқиш, ишсиз юрганлар билан суҳбат ўтказиб ишга жойлашишларига ёрдамлашиш, маҳалла идорасида ҳафтанинг бир кунида ҳудуд нозирининг қабулини жорий этиш тўғрисида таклиф киритди.

Йиғилиш давомида Т.Аширматов, М.Содиқов ва бошқа фуқаролар Зумрад кўчасида ҳаракат тизимининг тиғизлигини ҳисобга олиб ДАН навбатчилигини ташкил этиш, Алиев ва Миршаропов кўчалари кесишган чорраҳада йўл-транспорт ҳодисалари кўп содир этилишини ҳисобга олиб бу ерда ДАН пости қўйилишини илтимос қилдилар.

Йиғилиш охирида мутасаддилар маҳалла аҳлини қизиқтирган саволларга жавоб ва изоҳлар беришди.

Дилмурод ИСЛОМОВ.

Шаҳримизга кириб келаётган ва ундан чиқаётган шубҳали кўринган ҳар битта машина осойишталик посбонлари томонидан махсус ўргатилган итлар ёрдамида муфассал текширувдан ўтказилади. Зеро, нопок кимсалар қурол, қонун бўйича тақиқланган нарсалар ёхуд гиёвандлик моддаларини олиб кетаётган бўлсалар, бу нарсалар дарҳол мусодара қилиниб, уларнинг ноқонуний хатти-ҳаракатларига чек қўйилади.

СУРАТДА: «Эркин» ДАН масканида текширув пайти.

Рашид Галиев олган суратлар.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ-КОММУНАЛ КОЛЛЕЖИ

9-11 синфларни битирган ўқувчилар учун
УЧ ОЙЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСИ ТАШКИЛ ЭТГАНЛИГИНИ
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ.
ДАРСЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқиш 15 мартда бошланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: 44-24-42, 44-61-80, 44-23-04.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси

26-СОН ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ
НАҚҚОШЛИК, ЗАРГАРЛИК, ЧИННИКОРЛИК, ҲИСОБЧИ, ТИКУВЧИ
КАСБЛАРИ БЎЙИЧА
ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ.

ЧИННИКОРЛИК (чиннига гул солувчи, сараловчи).
Ўқиш муддати — 1, 2 йил.
ЗАРГАРЛИК.
Ўқиш муддати — 1, 2 йил.
НАҚҚОШЛИК. Ўқиш муддати — 1, 2 йил.
ЗАРГАРЛИК. Ўқиш муддати — 4 ой (пуллик бўлим).
ҲИСОБЧИ. Ўқиш муддати — 6 ой.
ТИКУВЧИ.
Ўқиш муддати — 6 ой.

ЎҚИШ МУДДАТИ 1 ЙИЛ БЎЛГАН БЎЛИМЛАРГА 11-СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР, ЎҚИШ МУДДАТИ 2 ЙИЛ БЎЛГАН БЎЛИМЛАРГА 9-СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга қабул қилинганларга ҳар ойда 524 сўм стипендия берилади.

ПУЛЛИК БЎЛИМЛАР УЧУН ҲИСОБ РАҚАМИМИЗ: СОБИР РАҲИМОВ П. С.Б. 014130609 М. Ф. О. 172611309.

Билим юртига кириб ўқишни хоҳловчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома, расм 3х4 (6-дона), яшаш жойидан маълумотнома, соғлиғи ҳақида маълумотнома.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, С. Раҳимов тумани, Сағбон кўчаси, 17-берк кўча, 4-уй. (1-троллейбус, 65, 118, 128-автобусларнинг «24-мактаб» бекати). Телефонлар: 40-30-36; 40-30-38.

«ВИСТ» ФИРМАСИ

«SILEX—7004» касса аппаратлари сотади.

Нархи — 24.000 сўм.

Бу нархга касса аппаратларини ишга тушириш, дастур тузиш, аппаратларни 12 ой муддатга кафолатли қилиб созлаш, операторларни ўқитиш сарф-харажатлари ҳам киради.

Тўлов шакли — турлича, тўловни вексел ва бартер йўли билан ҳам амалга ошириш мумкин.

Харид қилинган аппаратлар омборхоналардан дарҳол бериб юборилади.

Давлат солиқ назорати учун талаб қилинган ҳужжатлар зудлик билан расмийлаштирилади.

Телефонлар: факс (3712) 65-06-95, 65-08-24, 62-56-07, 62-54-73.

Манзил: Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси, «Академасбоб», ИИЧБ, 9-қават.

The American Embassy is seeking candidates to fill the vacant position of a **Clerk** with basic responsibility to act as a sub-cashier and to assist in doing paperwork and maintenance of files. Desired qualifications: at least one year of experience in doing clerical work, preferably in accounting or book-keeping, fluent knowledge of English, Russian and Uzbek, PC literacy. Application forms (to be obtained from the Embassy) should be submitted within ten days from the date of this ad. Address: 82 Chilanzarskaya St. Tashkent.

Мирзо Улуғбек туманидаги «НАҚҚОШЛИК» кооперативи ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида 62-99-98 рақамли телефон орқали қабул қилинади.

Алоқа иншоотини таъмирлаш режали-профилактик ишлари ўтказиш муносабати билан шу йил 4 мартдан 15 мартга қадар қуйидаги манзилларда: Саперная кўчасидаги N 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, Баранов кўчаси — (54/55 АТС бўйича) ишламайди.

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0127. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 1 2 3 4 5 6.